

## **Dk. Ted Hildebrandt, Historia ya OT, Lit., na Theolojia, Mhadhara wa 19**

Hakimiliki © 2020, Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Ted Hildebrandt katika kozi yake ya Agano la Kale, Historia, Fasihi, na Theolojia. Hotuba namba 19 juu ya kitabu cha Yoshua, Kuta za Yeriko, shida katika Ai, na mkataba uliofanywa na Wagebioni, pamoja na dhana ya vita na *Hapa* katika kitabu cha Yoshua.

### **A. Muhtasari wa Maswali na Onyesho la Kupotea huko Yerusalemu**

[0:00-13:13]

Wacha tuje kuagiza. Hebu Kuendesha kupitia kile tunachofanyia kazi kwa Alhamisi. Nitakuwa na mwongozo wa masomo tayari kesho asubuhi, jambo la kwanza, na nitatuma barua pepe kwa kila mtu. Hiyo ni sawa? Kisha pia nitachapisha Ni Online. Hivyo Mimi Titakuwa mkondoni na pia unapaswa kuwa nayo kwenye barua pepe yako. Usomaji wa Alhamisi ijayo ni 2 Samweli ambayo kwa kiasi kikubwa ni sura 24. Yote ni juu ya David. Je, nyinyi mnajua hadithi nyingi za Daudi? Hii ni kuhusu Daudi na Bathsheba. Hizi ndizo hadithi ambazo labda ulikua ukijua juu ya Daudi, Daudi na mwanawe Absalomu. Kwa hivyo 2 Samweli na kisha 1 Wafalme sura ya 1 hadi 11 kwambakwa kiasi kikubwa inamhusu Sulemani. Hivyo, unachosoma kwa wiki hii ijayo ni Daudi na Sulemani. Hadithi hizo zinajulikana sana kwa kila mtu. Kuchunguza Yerusalemu katika *Kupotea huko Yerusalemu*, tutapitia hiyo ijayo. Sawa? Kwa hivyo nipe sekunde moja na hiyo. Kuna mistari ya kumbukumbu kutoka kwa Zaburi 51. THapa kuna mistari moja, mbili, tatu, nne za kumbukumbu. Hizi ni "Uumbe ndani yangu moyo safi, O Mungu." Ni mistari ambayo ni nyimbo ambazo wengi wenu mmeimba. Ni mistari maarufu sana nje ya Zaburi 51, ambayo ni zaburi ya Daudi inayoonyesha dhambi yake na Beersheba. Kwa hivyo, kuna usomaji wa 2 Samweli, usomaji wa 1 Wafalme 1-11, mistari hii ya kumbukumbu, na kisha *Kupotea huko Yerusalemu*. Ninachotaka kufanya ni kukuonyesha *Kupotea huko Yerusalemu* Sasa. Iko kwenye mashine yoyote ambayo imeunganishwa kwa Gordon hapa na kwenye mtandao. Kwa mfano, ninaenda kwenye jengo la Sayansi. Je, kuna yeyote kati yenu anayefahamu ghorofa ya kwanza ya jengo la sayansi? Ukiingia

kutoka upande wa Frost huko na Wewe chukua kushoto mara moja. Kuna chumba huko kilichojaa wachunguzi hawa wazuri, wakubwa na unaweza kuzitumia. Shida pekee ni lazima uwashe kwenye Windows [ingawa kufikia 2012 iko kwenye mtandao na inaweza kupatikana kwenye majukwaa ya PC na Mac]. Tunatumia bora tu katika darasa hili. Kwa hivyo lazima uwashe kwenye Windows. Kisha unaenda kwa programu zote. Je, nyinyi mnafahamu Windows? Unapanda juu na unaanzisha kwenye Windows na kuna kitufe hiki kidogo upande, upande wa chini kushoto. You bonyeza hiyo na unaenda kwa programu zote na wewe *Kupotea huko Yerusalemu* Na utaivuta kutoka hapo.

Kwa hivyo, wacha tuangalie hiyo sasa na ninataka kuipitia kidogo hapa. Kwa hivyo nitaita programu hii kutoka hapa. *Kupotea huko Yerusalemu* skrini kamili na tu Kama Pitia baadhi yake na wewe. Kwa hivyo, hapa tunaita programu, hii itakuwa kitu kimoja utakachopata. Unapoona mambo haya ya awali hapa, unaweza kubofya kitufe ili kubofya vitu hivi vyote. Kwa hivyo nitabofya kitufe hiki na kuruka kwenye programu. Sasa jambo la kwanza unahitaji kujua Na Programu hii ni jinsi ya kuzima muziki. Ni siku ambayo muziki ulikufa. Hivi ndivyo unavyoua muziki. Papa hapa Kufanya Unaona kitufe hicho kidogo cha noti ya muziki? Kwa hivyo wacha tuue hiyo na bam muziki umekwenda. Hakuna muziki tena. Sasa tutakachofanya hapa ni kupitia programu hii. Kuna sehemu ya michezo ya kubahatisha. Actually mwanangu Zach aliandika sehemu ya michezo ya kubahatisha alipokuwa na umri wa miaka 16. Nilimfundisha jinsi ya kupanga na alifanya michezo na kwa hivyo kuna michezo hapa. Kweli, tutachunguza Yerusalemu pepe. Sasa, wacha niseme kabla hatujaingia ndani. Kuna tovuti tatu ambazo nataka ujue. Hizi ndizo muhimu. Moja itakuwa kile kinachoitwa Eneo G. Eneo G ni uchimbaji wa akiolojia. Yau 'Kwenda kwa Tazama rundo la miamba, na unapaswa kujua miamba hiyo inamaanisha nini. Nitakuonyesha jinsi unavyoweza kujua wanamaanisha nini. Eneo G litakuwa lako la kwanza. Handaki la Hezekia ni la pili. Nataka upitie handaki la Hezekia. Kwa hivyo handaki la Hezekia. Start upande wa mashariki, pitia, toka upande mwingine na kisha urudi kupitia hiyo. Sawa? Kwa hivyo, handaki la Hezekia unapaswa kuwa nje yake, tembea ndani yake, kupitia humo, nje ya upande wa pili na kisha urudi kupitia - handaki la Hezekia.

Nyingine ambayo ningependa uangalie ni ile inayoitwa shimoni la Warren. Hapa kuna shimoni la Warren. Kisha soma tu habari juu yake. Shimoni la Warren, handaki la Hezekia, na hii Eneo G, hayo ndio mambo matatu ninayotaka uangalie. Chukua kama nusu saa kutazama panorama hizi.

Acha mimi, kwa kweli tutafute hiyo na kisha tutaenda kwenye shimoni la Warren. Kwa hivyo nitaingia. Sasa, unaingiaje kwenye programu kuchunguza Yerusalemu pepe? Ina mambo haya mengine yote lakini tutachunguza Yerusalemu pepe. Kwa hivyo nitabofya hapa. Kisha unaweza kuona kuna ramani au kuna orodha ya tovuti. Orodha ya tovuti itaweza kusema ni wapi tunaenda. Kwa hivyo nitaenda kwenye orodha ya tovuti, ikiwa utaenda kwenye ramani, wacha tuone ikiwa hii inafanya kazi. Unaona jinsi hii ni ramani ya Yerusalemu yenye nukta zote nyekundu? Ukizungusha nukta nyekundu, inakuja na kukuonyesha ilipo. Ukibofya, unaenda huko. Sasa, sitaki kwenda huko, kwa hivyo nitaenda kwenye orodha ya tovuti. Hapa kuna orodha ya tovuti na zimeorodheshwa, kwa alfabeti. Unaweza kuona hapa inasema eneo nini? Eneo G liko hapo hapo. Chini eneo G, kwa kweli sitaki kwenda huko. Nitafanya Shimoni la Warren. Lakini wacha tuone hapa, ikiwa tumepata Shimoni la Warren. Itabidi nibofye zaidi ya moja. Na hapo iko kwenye mlango wa Shimoni la Warren. Sawa, kuna mshale mdogo, kitu cha mshale hapa, upande. Hivyo ndivyo unavyorudi. Je, nyinyi unataka kwenda Ukuta wa Kuomboleza? Wacha tuende kwenye Ukuta wa Kuomboleza. Sasa, Wayahudi wanaita Ni Ukuta wa Magharibi na Hivyo Ninabofya hapa, na sasa tuko kwenye Hii Ukuta wa Magharibi au wa Kuomboleza. Ninazunguka kidogo na hapa tuko. Unaweza kuona? Hapa kuna Ukuta wa Magharibi. Kuna Kuba ya Mwamba karibu na Ukuta wa Magharibi. Kisha ikiwa wewe Inaweza angalia kote ili kuona kilicho hapa, Kwa sababu Tunaipuuza, ukiangalia hapa, yupo. Mguu wa mwanamke huyo ni bandia, Kwambazote ni Photoshopped. Kwa hivyo hata hivyo, Hawa ndio watu sisi're na. Tazama watu wakitazama chini.

Sasa, ikiwa kweli unataka kwenda chini kuona Ukuta wa Magharibi, Kufanya Unaona Kwamba Mshale unageuka kuwa mshale? Inageuka kuwa mshale, na kisha unabofya, na Sasa Tuko hapa chini. Nataka kukaribia, kwa hivyo nitapata mshale

unaokaribia, na sasa tuko karibu, na hapa kuna Ukuta wa Magharibi. Hii inaitwa Ukuta wa Magharibi. Kwa njia, unaona hawa wote ni wanaume, na wanawake wako upande wa pili wa skrini hizi. Wanaabudu katika jamii tofauti: Sawa? Kwa hivyo wanawake wako huko, wanaume wako hapa, na lazima uvae *Kippah* juu ya kichwa chako unapoenda huko. Siku zote napenda kuchukua wanawake hapa kwa sababu hautawahi kuona hii. TProgramu yake itakuonyesha kitu ambacho wanawake hawataweza kuona katika maisha halisi. Sasa nataka kukaribia Ukuta wa Magharibi. Hii ni kweli karibu nayo. Unaweza kuona kwamba wanaweka sala zao kwenye nyufa za mwamba. Kwa njia, unaweza kutuma barua pepe kutoka Amerika na wataiweka hapa. Sasa wanapoweka maombi yako ukutani hiyo inamaanisha inakwenda moja kwa moja, usipitishe lengo, inakwenda juu na kwa hivyo ni haraka. Hii ni haraka sana, inakwenda moja kwa moja mbinguni. Unaziweka hapa na unapaswa kulipa dola kumi na tano au chochote kile.

Sasa, nitageuka hapa. Ninachotaka kufanya ni kukuchukua, kuna sehemu hii ndogo upande wa kushoto hapa kuingia huko. Wanawake hawaruhusiwi kuingia huko hata kidogo. Ukweli wa kweli ni kwamba sikujua ikiwa niliruhusiwa kuingia huko. Kwa hivyo mimi na mwanangu tuliingia hapa na hivi ndivyo inavyoonekana. Nilitaka kuona kile kinachoitwa upinde wa Wilson. Upinde wa Wilson uko hapa. Herode Kujengwa Kwamba. RMfalme Herode Na Yesu? Herode alijenga upya hekalu, upinde huo unarudi kwenye hekalu la Herode na Yesu. Herode hakutaka kutembea chini kwenye bonde na juu, kwa sababu alikuwa mvivu sana. Kwa hivyo alitaka kujenga kitu moja kwa moja ili asilazimike kutembea chini kwenye Bonde la Kati na juu. Upinde wa Wilson ulijengwa ili Herode aweze kutembea moja kwa moja Juu kwa hekalu. Unaweza kuona watu wa Kiyahudi hapa wakisoma vitabu vyao, na marabi na vitu anuwai. Unamwona mtu huyu akiwa amevaa shawl yake ya maombi. Tyake ni aina ya jinsi inavyoonekana na kuna upinde wa Wilson. Yeye hafai tu, Je! Hata hivyo huyo ni mwanangu. Nilimweka hapa kuchunguza kwa sababu sikuwa na uhakika Kama Niliruhusiwa kupiga picha huko, na kwa hivyo ninapiga picha na anatakiwa kuwatazama watu hawa ikiwa itabidi tuondoke haraka kwa sababu watavunja kamera yako ikiwa hawapendi Wewe kupiga picha. Sikuwa na uhakika ikiwa nilitakiwa

kuwa huko au la. Hakuna mtu aliyenisumbua. Lakini alikuwa juu ya upande, akiweka macho yake nje ili niweze kupiga picha. Kwa hivyo basi tunaweza kurudi nje. Tutarudi nyuma na kisha sisi'Tena hapa nyuma kwenye Ukuta wa kuomboleza. Unaweza kuona hapa hapo ni wavulana wengine walio na shawls zao za maombi wanakuja ukutani. Kwa hivyo unaona jinsi ya kuzunguka kwenye programu? Aina tu ya spin na utafute mishale hii. Sasa, kwa njia, ikiwa haujui unachoangalia, unafanya nini? Kisha shuka hapa na juu upande wa mbali huko au hapa hapa, ukibofya ikoni hii, unaona inasema nini? Inatoa maandishi yanayoelezea panorama. Kwa hivyo unabofya hii na ghafla kuna maelezo kwenye Ukuta wa Magharibi, Wayahudi hawapendi ikiwa unaiita Ukuta wa Kuomboleza. Inapaswa kuitwa Ukuta wa Magharibi kwani ni Ukuta wa Magharibi wa hekalu. Sasa, ikiwa hutaki kusoma hii, basi ina kitufe hapa, ambapo kuna spika. Hizi ni sauti halisi kutoka kwa tovuti. Itazungumza nawe na kukuambia kile unacho'Tena Kuona. Na kwa kweli, bado unaweza kwenda hapa na bado unaweza kuharibu picha. Kwa hivyo huu ndio ukuta wa magharibi. Ikiwa unataka kusikia muziki, kuna mtu yeyote anayetambua hili? Je, kuna mtu yeyote ni Myahudi? Huo ulikuwa wimbo wa taifa wa Kiyahudi.

Sasa, kwa njia, ikiwa unataka kufika kwenye tovuti nyingine, unaweza kuchukua mishale hii na kutembea kati ya tovuti au unaweza kuja hapa. Hii ni muhimu sana: hii ni orodha ya tovuti. Unarudi nyuma na kisha bonyeza tu hapa, na tunarudi kwenye orodha ya tovuti. Unaona jinsi hii inavyofanya kazi? Kwa hivyo unaweza aina ya Rukia popote unapotaka na Tu Angalia kwenye alfabeti hapa, na unaweza kuruka kwenye wavuti au uzunguke hapa na unaweza kukaribisha Ya waone upande. Kisha unapobofya juu yao, Unaweza Kweli kuruka ndani yao. Hii inapatikana wakati huo kwenye kompyuta zote za mtandao na mtandao. Kwa hivyo ni nenda tu kwenye ikoni ya Windows hapo kuleta, bonyeza "Programu zote." Itaorodhesha programu za gazillion kwenda chini na *Kupotea huko Yerusalemu*. Kisha unaweza kuingia na kuichunguza na kuisoma kuihusu au kukusoma. Tumia muda katika kila moja ya tovuti hizo tatu. Hizo zilikuwa tovuti tatu. Sasa hiyo ni *Kupotea huko Yerusalemu*. Acha niseme tu, nilikuwa na mradi huu ambao nilifanya na watoto, wanafunzi ambao ningowatembeza kupitia Yerusalemu. Wangefuata nyuma ya

kichwa changu. Walipopitia Yerusalemu walijua walipokuwa? La. Walichojua ni fadhili Ya Kama Ikiwa wewe'Tena tembo wa pili mtazamo daima ni sawa. Ninatembea kupitia Yerusalemu, watoto hawa wananifuata na hawakujua walikuwa wapi. Kwa hivyo nilichofanya ni kuanza zoezi hili linaloitwa *Kupotea huko Yerusalemu*. Ningewatembeza katikati ya Yerusalemu na kisha ningesema, "Ah, nimepotea. Sijui jinsi ya kutoka hapa. Sitakuongoza popote. Utaongoza, Na Tafuta njia yako ya kurudi nyumbani kwa sababu tulipaswa kurudi shuleni kwa chakula cha mchana baada ya masaa matatu. Kwa hivyo basi kimsingi tungetangatanga Yerusalemu kwa masaa matatu. Kwa njia, je, kwa kawaida, hatimaye wangepata njia ya kurudi? Ndiyo! Na swali, wakati walikuwa wakiongoza na ilibidi Fanya maamuzi, alifanya kweli wanajifunza Yerusalemu basi? Ndiyo. Na kwa hivyo 's, Kwa nini ninaita programu *Kupotea huko Yerusalemu* Kama a matokeo ya hiyo. Kwa kweli unaweza kujifunza njia yako kupitia Yerusalemu kulingana na programu hii.

Acha niiue. Ili kuiua unaweza ama kufanya Kitu cha 'x' au unaweza tu Hit Kutoroka. Tumetoka huko na wacha tuingie kwa Joshua. Kwa hivyo wacha tuwe *Potea Yerusalemu*. Natumahi kuwa utafurahiya kucheza nayo. Ikiwa utawahi kwenda Yerusalemu, nadhani, ni sawa na kuwa huko.

### **B. Yoshua: Kuvuka Mto Yordani [13:14-15:18]**

Mara ya mwisho tulikuwa tunazungumza juu ya kitabu cha Yoshua. Yoshua alikuwa akija katika nchi na kuvuka Mto Yordani. Tulizungumza juu ya Mto Yordani kuwa Kuhusu futi sitini kwa upana hadi futi tatu kwa kina katika msimu wa kawaida lakini tulisema kwamba hii ilikuwa katika chemchemi. Mto Yordani uko katika hatua ya mafuriko wakati wa majira ya kuchipua. Tulisema kwamba mto labda ulianguka kaskazini mwa mahali walipovuka, kama maili kumi, na Biblia hata, katika sura ya 3 Mstari wa 16 unatuambia mto kweli Alikuwa damed up, juu kwa Adam. Hiyo imetokea mara mbili kutoka kwa kile tunachojua juu ya historia. Mnamo 1927 na nadhani ilikuwa 1200 BK ambayo wana rekodi ya Hii ukuta wa korongo ukianguka, na kuzima Mto Yordani. Tulisema ni muujiza wa wakati kwa sababu korongo lilianguka haswa wakati walipovuka. Sasa, lazima tupitie nyenzo kidogo ili kumaliza Juu katika Yoshua. Sasa Wakati walivuka mto, Mungu aliwaambia

wachukue mawe kumi na mawili. Mawe haya basi huchukuliwa na kuwekwa kama ukumbusho ili waweze kukumbuka kutoka kwa uwepo wa mawe haya kumi na mawili. Sasa kwa nini mawe kumi na mawili ni muhimu? Mawe kumi na mawili yanasimamia nini? Makabila kumi na mawili ya Israeli ambayo yanaingia katika nchi ya ahadi. Lakini swali: Je, kweli kulikuwa na makabila kumi na mawili yakiingia katika nchi ya ahadi au kulikuwa na mbili na nusu; Reubeni, Gadi na nusu ya kabila la Manase, tayari wamekaa hapa Transyordani? Kwa hivyo, kwa kweli, ni makabila tisa na nusu tu yaliyoingia katika ardhi hapa. Makabila mengine mawili na nusu yalikuwa hapa. Kwa hivyo Joshua anasema hapana, hapana nyinyi hamuwezi kukaa kwa sababu mmepeka ardhi tayari yenu. Lazima uje utusaidie kupigana na Wakanaani. Hivyo Sehemu ya makabila mawili na nusu yalipaswa kukubali kutuma askari wao wanaopigana juu kupigania Nchi. Wanapovuka wanavuka kama nini? Israeli yote. Kwa hivyo huu ni wakati maalum sana katika historia kwa Israeli wakati Israeli yote iko pamoja. Baadaye wataenda Mgawanyiko kaskazini na kusini. Hapo's itakuwa mivutano ya kikabila baadaye. Lakini kwa wakati huu wote wako pamoja na wanaenda vitani pamoja.

### C. "Mpaka leo" [15:19-18:19]

Sasa, katika Yoshua sura ya 4: 9 inasema hivi: "Yoshua akaweka mawe kumi na mawili, yaliyokuwa katikati ya Yordani mahali ambapo kuhani aliyebeba Sanduku la Agano alisimama. Wapo hadi leo." Nimekuwa Israeli na wapo hadi leo kama Biblia inavyosema. Mawe bado yapo - yamerundikwa, kila mahali. Kuna mawe, yaliyorundikwa, mamia, maelfu yao. Sawa? Wakati hii inasema kwamba mawe haya yapo "hadi leo," inamaanisha kwa karne ya ishirini na moja? La. Inamaanisha "mpaka leo" ikimaanisha wakati kitabu kiliandikwa. Wasomi wakosoaji wanatoa taarifa hii na wanasema, "subiri kidogo, kile Yoshua anasema ni matukio ya historia yalitokea Hapa na Yoshua Lakini Walakini kitabu hiki kinaonekana kuandikwa mamia na mamia ya miaka baadaye. Hivyo kwamba mwandishi wa kitabu hicho anasema mawe bado yapo "Mpaka Siku hii," mamia na mamia ya miaka baadaye. WUnapoandika historia unataka matukio na uandishi wa historia uwe karibu na kila mmoja? Au, unataka tukio la kihistoria na kisha mamia ya miaka baadaye, Tukio

litakaloandikwa? Unataka iwe karibu pamoja. Kwa hivyo wasomi wakosoaji wanasema hapana, Hapana, kitabu hiki kiliandikwa mamia ya miaka baadaye na kwamba mawe bado yapo hadi leo inamaanisha mamia ya miaka baadaye. Kisha una wakati wa hadithi kukua na Wote hadithi hizi za miujiza zitaongezwa. Shida pekee na hiyo ni kwamba hii imeandikwa mamia ya miaka Baadaye. Ukienda kwa Yoshua sura ya 6 mstari wa 25 inasema Hii “Lakini Yoshua alimwokoia Rahabu yule kahaba, pamoja na familia yake na wote waliokuwa wake, kwa sababu aliwaficha watu ambao Yoshua alikuwa amewatuma kama wapelelezi huko Yeriko—na anaishi kati ya Waisraeli hata leo.” “Anaishi kati ya Waisraeli hadi leo.” Swali: Je, hii ni “hadi leo,” Mamia ya miaka baadaye au hii ni ndani ya maisha yake? Rahaba alikuwa na umri gani wakati Wavulana kuingia mjini? Wkama yeye mwenye umri wa mwaka mmoja au miwili? Hapana, alikuwa kahaba wa Kanaani. Kwa hivyo hii labda ni ndani ya miaka 50-60 kwa kiwango cha juu, Na labda kidogo. “Yuko hai hadi leo.” Joshua anasema nini? Maneno ya Joshua, “Haya, Unataka kujua kuhusu hadithi hizi? Ikiwa unataka kujua juu ya hadithi hizi unaweza kwenda kumuuliza Rahabu, Bado yuko hai Mpaka siku hii. Unaweza kwenda kumuuliza na atakuambia juu ya hadithi hizi, bado yuko hai. Kwa hivyo thamani ya kihistoria ya kitabu imethibitishwa? NdiyoMimin njia nyingi. Kwa hivyo taarifa hii basi na mawe na Rahabu inavutia kwa sababu Rahabu akiwa huko anatuambia kwamba hii haikuandikwa mamia ya miaka baadaye. Ilikuwa ikiandikwa katika maisha ya Rahabu kahaba.

#### **D. Gilgal [18:20-22:18]**

Sasa Gilgali. Walipovuka Mto Yordani na kuniacha tu Kama Ramani hii. Israeli hapa kwenye tambarare za Moabu. Iko hapa. Watashuka kwenye Bonde la Ufa na watavuka Mto Yordani. Wanapovuka Mto Yordani, Yeriko iko hapa, wao’Kwenda kwa vuka Mto Yordani na hawaendi Yeriko Katika Kwanza. Walakini, wataenda mahali paitwapo Gilgal kaskazini mwa Yeriko kuweka kambi. Pengine ni umbali wa maili moja kutoka Yeriko au zaidi. Kwa hivyo wataenda Gilgal na kuweka kambi mahali paitwapo Gilgal Huko Gilgal mambo matatu hutokea na haya ni mambo muhimu. Kwanza kabisa, wanasherehekea Pasaka yao ya tatu. Hawakuwa wamesherehekea Pasaka walipokuwa wakitangatanga nyikani kwa miaka arobaini.

Hawakusherehekea kila mwaka, Pasaka. Waliisherehekea walipotoka Misri. Kulikuwa na wakati mwingine na kisha sasa hii ni mara ya tatu. Lakini kwa nini ni muhimu kwamba wanapovuka Mto Yordani, jambo la kwanza wanalofanya ni kusherehekea Pasaka? Hiyo inatuambia nini? Wanamkumbuka Bwana. Je, inatuambia ni wakati gani wa mwaka? Ni katika chemchemi. Ni wakati wetu wa Pasaka. Kwa hivyo wanavuka wakati wa Pasaka. Kwa njia, hiyo ndio wakati mto unafurika. Ilitaja ukweli kwamba mto ulikuwa ukifurika wakati wa hatua ya mafuriko wakati wa Pasaka. Hiyo pia ni wakati wanavuna ngano na shayiri zao. Hii ni ukuaji wa spring wa ngano na shayiri. Kwa hivyo wanavuka, na Pasaka ya tatu ni Sherehe Huko. Hii inatuambia basi kwamba ilikuwa katika chemchemi walipovuka. Acha niruke tohara kwa dakika.

Mana ilisimama mara tu walipoingia katika nchi ya ahadi. Mungu hasemi mana tena. Mana ilikuwa ya nyika. Nyinyi sasa mtakula matunda ya ardhi. Unatakiwa kula mazao ya ardhi, mavuno ya ngano na shayiri Alikuwa kuendelea na mazao yalikuwepo. Unakula kutoka kwa mazao ya ardhi sasa, hakuna bidhaa maalum tena kutoka mbinguni. Mana ilisimama. Sasa ya tatu ilikuwa tohara. Wao'wamekuwa wakitangatanga nyikani kwa miaka arobaini na inaonekana hawakuwa wamewatahiri wanaume wao. Hilo ni tatizo. Kwa hivyo Mungu anasema, kabla ya kwenda vitani dhidi ya Yeriko lazima uwatahiri wanaume wote. Swali: Je, hilo ni tatizo? Je, nyinyi mnakumbuka kile kilichotokea Shekemu. Wataenda kuwa kwenda katika vita na Wakanaani. Je, ungependa watu wako wote watahiriwe kabla tu ya kwenda vitani? Hapana, kwa hivyo hilo ni shida. Walakini Israeli walifanya hivyo kwa sababu Mungu aliamuru? Walifanya hivyo. Je, hiyo iliwadhoofisha kwa sababu walipaswa kutahiriwa Tu kabla ya kwenda vitani? Mara nyingi nilifikiria, sasa hii ni aina tu ya aina ya ajabu ya Hildebrandt, lakini Mungu amewatahiriwa na kisha waamuru tembea kuzunguka Yeriko na kuwa kimya. Unaona watu hawa wote wakitembea karibu na Yeriko, kumbuka wanatembea siku saba mara moja kila siku. Ni mbaya lakini ubongo wangu huenda huko. Kwa hivyo basi kumbuka siku ya saba wanazunguka Yeriko mara ngapi? Mara saba kwa siku moja. Uliona Yeriko. Je, unaweza kutembea mara saba kwa siku moja? Ndiyo. Unajua ninachosema. Ni kutoka hapa hadi Lane; takriban, kwa kadiri ya ukubwa. Unajua urefu wake. Unaweza kuzunguka hii mara

saba kwa siku moja? Na kisha wanapiga kelele, piga tarumbeta, kuta zinashuka, na wanaingia na kuchukua mji. Kwa hivyo hii ndio ilitokea huko Gilgali. Je, wataifanya kuwa tovuti takatifu basi? Je, Gilgal ni tovuti maalum kwa Israeli? Ndiyo. Samweli baadaye atatoa dhabihu kama ilivyo Sauli, kwa bahati mbaya Kwa Sauli. Kumbuka Sauli alitoa dhabihu ambazo hakupaswa kutoa. Hiyo ilikuwa katika Gilgali. Ilikuwa maalum, ilizingatiwa kuwa takatifu tovuti chini na Yeriko. Kwa hivyo kuna mambo matatu, huko Gilgal kabla yao Kweli kuanza kuchukua ardhi na kushambulia Yeriko. Mungu anawaweka kando huko Gilgal na wao ni aina ya kupata yao Fani moja kwa moja.

### **E. Akiolojia na Yeriko [22:17-28:32]**

Sasa nini kimetokea? Kuta za Yeriko zinaanguka. Wanatembea kuzunguka Yeriko mara saba, wanapiga kelele, tarumbeta zinapulizwa na kuta zinaanguka chini. Katika Sehemu ya Miaka ya 1930 kulikuwa na mtaalam wa akiolojia aliyeitwa John Garstang ambaye alikwenda na alikuwa mchimbaji huko Yeriko na alichimba kwa misimu mingi, nyingi huko. Alipata kuta za Marehemu Shaba. Ndio, alikuta kuta za Yeriko zikianguka nje kama vile Biblia inavyosema. Nilipokulia katika darasa la shule ya Jumapili walimnukuu Garstang, mchimbaji mkuu wa akiolojia ya Yeriko. Walituambia, angalia hiyo, Garstang Kupatikana kuta za Yeriko zilianguka kama vile Biblia inavyosema. Akiolojia inathibitisha Biblia. Garstang alipata kuta zikianguka nje.

Ghafla katika miaka ya 1960 na 70 kulikuwa na mwanamke anayeitwa Kathleen Kenyon. Kwa kweli, wanamwita Dame Kenyon, yeye ni Mwingereza, unajua, Waingereza, daima ni nadhifu kidogo kuliko kila mtu mwingine. Kwa hivyo wanamwita Dame Kenyon na alichimba huko Yeriko kwa wengi, misimu mingi. Kwa kweli kwa miaka 20 alichimba huko. Yeye ndiye mchimbaji mkuu Ya Yeriko. Aliandika vitabu vingi *Kuchimba Yeriko* Nk. Aligundua kuwa kile Garstang alichokiita kuta zake za Marehemu za Shaba ambazo zingekuwa wakati wa Joshua, aliamua Kwamba kuta hizo zilipotoshwa na Garstang na aliikosa kwa miaka mia nane. Kwa hivyo badala ya kuta hizo kuwepo wakati Yoshua alipitia, kuta hizo zingekuwa Nyuma Kwa wakati Ya Ibrahimu, Isaka, na Yakobo. Kwa hivyo alisema kwamba

kuta zilikuwa zimepotea na kwamba wakati wa YOSHUA alihitimisha kuwa hakukuwa na kuta karibu na Yeriko. Alihitimisha kuwa hakukuwa na kuta karibu na Yeriko wakati wa kipindi cha Shaba ya Marehemu lakini kwamba kuta ambazo zilipatikana zilitoka kwa Shaba ya Mapema ambayo ni nyuma wakati wa Ibrahimu, Isaka, na Yakobo. Kwa hivyo, akiolojia inathibitisha Biblia? Sasa akiolojia inafanya nini? Hapa inakanusha Biblia. Je, akiolojia inathibitisha Biblia au kukanusha Biblia na hii inazua swali.

Tazama na tazama, kuna mvulana anayeitwa Bryant Wood na anatoka miaka ya 1990. Sasa unapokuwa wa sasa zaidi kama Katika Miaka ya 90, hiyo itakuwa habari bora kuliko kitu cha miaka ya 60 au 70? Chochote kutoka miaka ya 60 na 70 ina to kuwa na makosa, sawa? Ni ya zamani, ya zamani sana. Kwa hivyo chochote cha zamani kinapaswa kuwa kibaya. Muulize tu Al Gore. Kwa njia, Kathleen Kenyon alikufa.

Nilipokuwa chuo kikuu, nilikuwa katika programu ya Uhandisi wa Kielektroniki na tulifanya maabara hizi zote. Umewahi kuwa katika muktadha wa maabara ambapo unajua kihisabati data yako inapaswa kuwa nini. Unajua ulichofanya tu kwenye jaribio na unajua jaribio lako liligeuka kuwa nini. Je, nyinyi mnajua sababu za fudge ni nini? Haya ni mambo ambayo tumepata vizuri sana katika hili. Sijui nyinyi mnawaita nini leo. Tuliwaita sababu za fudge na kimsingi, uliingia kwenye maabara ukijua inapaswa kuwa nini na unajua ulichopata na unasema, "jamani, tuliharibu. Lazima tufanye jambo hili lifanye kazi." Na kwa hivyo ulichofanya ni kwamba ulifanya sababu hizi za fudge na ulifanya maabara yako ifanye kazi. Maabara yetu iligonga moja kwa moja Kila Saa. Watu hawafanyi hivyo katika sayansi sivyo? Hapana, hapana, ni uhandisi wa umeme, sio sayansi kweli. Lakini hata hivyo, mimi ni ukweli tu hapa. Umewahi kufanya data kuunga mkono nadharia yako na kupuuza Nyingine data ambayo haiungi mkono nadharia yako? Ilibadilika kuwa Bryant Wood, sasa kwa kuwa Dame Kenyon amekufa, aliingia kuchunguza data yake na kugundua kuwa aliposema hakuna kuta hapo na tarehe ya ukuta ilikuwa kutoka kipindi kisichofaa, alikuwa akitoa tu data ambayo ilikuwa ikiunga mkono nadharia yake. Kulikuwa na data nyingi ambazo zilipingana na nadharia yake ambayo alipuuza?

Ndiyo. Alipata data hiyo na kusema, "O, angalia hii, amepuuza hii, ufinyanzi, makaburi haya karibu na watu walizikwa. Makaburi karibu huko hiyo inaelezea wakati watu walikufa na hiyo ilitokea lini? Kwa hivyo Bryant Wood ameonyesha kuwa baadhi ya haya yote ni makosa. Anarudi nyuma na kusema ukuta huu uliwekwa tarehe kwa usahihi na Garstang, au huko karibu, na inapaswa kuwa enzi ya Marehemu ya Shaba. Kwa hivyo swali, je, akiolojia inathibitisha Biblia, kukanusha Biblia, au mambo haya yanajadiliwa? Kila baada ya miaka kumi au ishirini "wanasayansi" hubadilisha mawazo yao juu ya hili? Kuna mjadala huu mkubwa juu ya jambo hili. Ninachosema ni kwamba, lazima uwe mwangalifu sana wakati mtu anainuka na kusema, "Akiolojia inathibitisha Biblia." Lazima uwe mwangalifu sana juu ya hilo kwa sababu ningeweza kukuonyesha maeneo kadhaa ambapo wanaakiolojia wanasema, "Hapana, akiolojia inakanusha Biblia." Kwa hivyo ninachosema ni kwamba, kuna wanasayansi ambao wanafanya kazi na vitu vya kihistoria, wana data zote? Hawana data zote. Je, wana nadharia zao wenyewe? Je, wanaakiolojia fulani wanafanya kazi kwa makusudi kukanusha Biblia? Je, wengine wanabishana kujaribu kuthibitisha Biblia? Kwa hivyo ninachosema ni kuwa mwangalifu, akiolojia ni sanaa na sayansi. Kwa hivyo unapaswa kuwa mwangalifu juu ya data. Ikiwa unataka akiolojia nzuri unafanya nini? Unachukua Kozi ya Dk. Wilson juu ya akiolojia na atakuambia ukweli. Dk. Wilson anafundisha akiolojia Hapa. Je, akiolojia inatupa ukweli basi? Ninachofanya ni kuweka alama za swali kando yao basi. Kuwa mwangalifu kuhusu kuweka uzito mwingi kwenye akiolojia. Akiolojia hubadilika kwa vipindi. Tunapata data zaidi na zaidi. Tunajifunza kutafsiri mambo kwa njia tofauti kipindi cha Saa. Wamekuwa wa kisayansi zaidi, uchumba wa kaboni 14 umekuwa sahihi zaidi kuliko ilivyokuwa miaka ishirini iliyopita.

#### **F. Ugunduzi wa Ebal Atlar [28:33-33:56]**

Hapa kuna moja ambayo ilitokea, naamini ilikuwa katika miaka ya 90. Nadhani hii ni nzuri sana. Katika Israeli, wana mahali hapa panaitwa Mlima Ebal. Watu wengine huiita "Mt. Yeye-Bald" lakini sipendi hiyo. Kwa hivyo inaitwa Ebal. Mlima Ebal na Mlima Gerizim na hii ni milima miwili. Wayahudi walipoingia na Yoshua watu wakisoma laana juu ya Mlima Ebal na baraka zilikuwa kwenye Mlima

Gerizimu. Bkati ya Mlima Ebal na Mlima Gerizimu kuna bonde na katika bonde hilo ndipo Shekemu ilipo. Je, kuna mtu yeyote anayekumbuka Shekemu? Ni mahali ambapo mwanamke kwenye kisima alifanyika katika Yohana 4. Je, kuna mtu yeyote anayemkumbuka Yesu na mwanamke kisimani? Hiyo ilikuwa huko Shekemu. Kwa hivyo kati ya Mlima Ebal na Mlima Gerizim hukoNi hii Mahali inayoitwa Shekemu ambapo wazee Alikwenda Na Ambapo Yesu aliendelea baadaye. Nilikuwa Shekemu. Mara ya mwisho nilipokuwa Shekemu, nilikuwa nikipiga picha. Sasa kuna shida gani ninapopiga picha? Je, ninapiga picha katika vipimo vitatu? Wao ni digrii 360. Kwa kawaida watu hupanda na kuna mnara wa jiwe hapo, na wanapiga picha ya mnara wa jiwe. Lakini kwa sababu ninafanya panorama, ninafanya Miaka ya 360? Kwa hivyo nilipiga picha za kitu cha jiwe hapo na kisha nikapiga picha karibu. Lakini wakati nilikuwa nikipiga picha karibu nilikuwa nikipiga picha ya misitu hii hapa na sikujua kwamba kulikuwa na kundi la askari wa Kiarabu walioketi kwenye misitu hiyo wakinitazama nikipiga picha. Nilipiga tu picha yao wakiwa wamejificha msituni. Je, hii ni nzuri? Hii sio nzuri. Kwa hivyo ghafla ninamaliza picha zangu 6 karibu na lensi yangu ya pembe pana na ghafla, kutoka kwa brashi na misitu pande hawa watu sita ambao ni watu wa Kiarabu waliobeba bunduki za mashine wanatoka. Hii ni shida. Na kwa hivyo wanakuja na unapiga picha. Ulipiga picha na wanashangaa juu ya kamera yangu. Ninafikiria "Natumai hawataiba kamera yangu au kuvunja kamera yangu." Kufanya unajua ninachosema? Mimi Kuja njia yote ili kupiga picha. Kwa bahati nzuri kwangu au bora zaidi kwangu, kulikuwa na mmishonari kutoka Amoni. Alikuwa amekaa miaka kumi huko Amoni Yordani. Alijua kuzungumza Kiarabu kwa ufasaha. Rafiki yangu anaruka njiani na watu hawa na huanza Kiarabu, Unajua *Mahasalami* aina ya vitu. Kwa hivyo anaanza kufanya mambo yake na anazungumza nao. Anamwambia ni sawa Watu hawa Mmarekani bubu tu. Anapiga picha tu. Hajui anachofanya. Ninasema hiyo ni kweli. Nilishukuru sana Kwa ajili yake. Alizungumza, kama mmishonari, alizungumza nao kwa Kiarabu, kwa Kiarabu fasaha na unajua nilikuwa nikidhani kile wangepanya ni kung'oa filamu kutoka kwa kamera. Ondoa filamu na Fanya hivyo. Nilikuwa nikidhani, nilikuwa na matumaini tu kwamba hawatachukua kamera yangu. Hawakufungua hata kamera yangu. Waliniacha

niende. Alizungumza kupitia hilo. Nilipata kamera na sisi ni "turudi kwenye basi sasa hivi." Tumekuwa na Shekemu ya kutosha. Sasa, juu Mt. Ebal, hii ni katika miaka ya 90, wanaakiolojia kwenye mlima ambapo laana zilisomwa. Kulikuwa na madhabahu, kulikuwa na kilima hapo, na wanaakiolojia wanaanza kuchimba chini na walipoanza kuchimba walipata madhabahu kubwa. Hakuna hata moja ya haya Kidogo Madhabahu kama huko Beersheba, unajua hii juu na kubwa hii. Hii ni madhabahu kubwa iliyotengenezwa kwa jiwe ambalo halijakatwa na kuna njia panda inayokwenda kwake. Sasa hiyo inakuambia nini? Imetengenezwa kwa jiwe ambalo halijakatwa na njia panda? Je, Wakanaani walitengeneza madhabahu zao kwa mawe ambayo hayajakatwa au mawe yaliyochongwa? Hili ni jiwe ambalo halijakatwa. Je, Wayahudi walipaswa kutengeneza madhabahu kwa mawe ambayo hayajakatwa? Je, Wayahudi walipaswa kupiga hatua hadi kwenye madhabahu yao? Hakuna hatua. Walipaswa kutengeneza njia panda hadi madhabahuni. Nadhani nini, hii ilikuwa na njia panda na mawe ambayo hayajakatwa. Swali: hii ni madhabahu ya Kiyahudi? Baadaye wangepata kuwa ni tarehe ya YOSHUA. Wanachopendekeza ni Kwamba madhabahu hii ni kutoka sura ya 8 mstari wa 30 ambapo inasema hivi: "YOSHUA alimjengea Bwana, Mungu wa Israeli madhabahu juu ya Mlima Ebali, kama Musa mtumishi wa Bwana alivyowaamuru Waisraeli." Walichokuwa wakipendekeza ni kwamba walipata madhabahu ambayo YOSHUA alijenga. Sasa, mara tu mtu anaposema alipata madhabahu ambayo YOSHUA alijenga ikionyesha Kwamba Sehemu ya Biblia ni sahihi kihistoria, nini kitatokea siku inayofuata? Wanaakiolojia wengine wanafika huko na kushambulia jambo hili wakisema, "Oh, ilikuwa imeandikwa vibaya kwa kipindi kisichofaa. Waliikosa kwa miaka 300 na kwa hivyo sio madhabahu ya YOSHUA. Hatujui madhabahu ni ya nani lakini ni madhabahu kubwa ya zamani, ya kupiga honi huko juu. Kwa hivyo kutakuwa na mjadala juu ya hili? Je, kuna mjadala juu ya hili hadi leo. Wanarudi na kurudi kwenye mjadala. Kwa hivyo mimi yote 'm kwenda kwa ni kusema, sasa nadhani ni madhabahu ya YOSHUA? Hii ni moja nadhani inatoka kwa Joshua, nadhani wameipata sawa. Lakini kuna mabishano mengi juu ya hili na hii ndio hufanyika katika akiolojia. Ninachotaka ufanye ni kupata hisia ya akiolojia. Je, akiolojia inathibitisha Biblia? Ndiyo. Lakini lazima uwe mwangalifu

sana na hilo. Vinginevyo, unapata akiolojia ikikanusha Biblia katika sehemu fulani na lazima utatue hii. Kila mtu ana nadharia zake na mambo yanapotoshwa, kuna kila aina ya shida. Kwa hivyo lazima uwe mwangalifu. Wanajifunza zaidi juu ya utamaduni, akiolojia ni moja wapo ya sayansi kubwa ya ulimwengu. Mambo ambayo tumejifunza kuhusu Mashariki ya Karibu ya kale, lakini lazima uwe mwangalifu sana. Kwa kweli inajadiliwa sana.

### **G. Udanganyifu na muungano wa Gibeoni [33:57-34:47]**

Sasa, Yoshua yuko Yeriko. Unaweza kuona Bahari ya Chumvi huko, Bahari ya Chumvi, na kisha kutoka hapo ni Yeriko. Yoshua alifanya muungano na Wagebioni. Acha nigonge kitufe hapa kwa Wagebioni, mji wa Gibeoni. Je, unawakumbuka Wagebioni wamevalia nguo za zamani, walileta chakula cha zamani, Na wakasema, "Tumetoka umbali wa maili elfu. Angalia vitu hivi vyote, viatu hivi vilikuwa vyema lakini sasa vyote vimechoka. Tunataka kufanya muungano na wewe kwa sababu tumekuwa tukisikia juu ya Mungu wako. Tunataka kufanya muungano na wewe." Swali? Je, wanatoka mbali sana? La. Wanatoka katikati ya Israeli. Wamekufa, smack dab, kituo cha moja kwa moja cha Israeli ni mahali walikotoka. Wayahudi hawakujua. Wayahudi, kwa njia, hawakushauriana kamwe na Mungu na walifanya muungano na Wagebioni.

### **H. Ligi ya Kusini [34:48-35:26]**

Sasa wanapofanya muungano na Abagebioni, nini kinatokea? Yerusalemu, Hebroni, Lakishi, miji mingine ya kusini, miji mitano, ilikusanyika pamoja na kusema, "Tutashambulia Wagibeoni kwa sababu walifanya muungano na Israeli." Kwa hivyo miji hii mitano ya kusini inakusanyika pamoja na inakuja kushambulia Gibeoni. Gibeoni anamfokea Yoshua. Wanatuma watu kwa Yoshua wakisema, Yoshua njoo utusaidie. Yoshua ataandamana na askari wake usiku kucha na hapa ndipo jua litasimama. Unakumbuka hilo? Hapa ndipo inapotokea. Huu ndio muktadha wa jua kusimama - miji mitano ya kusini inayokuja dhidi ya Gibeoni, Yoshua akiandamana usiku kucha.

### **I. Matembezi ya jangwani kutoka Yeriko hadi Mikdash [35:27-42:29]**

Sasa, nilipokuwa Israeli nilikuwa na umri wa miaka 25 wakati huo. Na

nilikuwa na marafiki wawili, wote wawili walikuwa Daves, tulikuwa tumejiita DDT, Dave, Dave, na Ted, na tungeenda kutembea jangwani. Kwa hivyo hii ni jangwa hapa. Mara tu unapopita barabara hii, unaona barabara hii hapa? Hii inaitwa Njia ya Ridge. Mara tu unapofika upande wa pili mashariki mwa Njia ya Ridge, hii yote ni jangwa. Sasa maji yote yanashuka hapa kutoka Bahari ya Mediterania ambayo iko chini hapa. Mara tu unapovuka ukingo huu ni jangwa. Ni kama California, upande wa mbele wa mlima kuna maji, lakini upande wa nyuma wa mlima kuna nini? Jangwa. Kwa hivyo jangwa liko hapa na kwa kawaida tulitembea kwenye jangwa la Yudea kutoka Yerusalemu hadi Yeriko. Lakini tuliamua siku moja kwamba wimp yeyote anaweza kutoka Yerusalemu hadi Yeriko. MimiWote ni kuteremka kwa maili 20 au zaidi. Kwa hivyo tuliamua sisi'Kwenda kwa kuwa kama watu wa YOSHUA. Wnitaanza Yeriko, Tutapanda miamba hii na tutaandamana maili 20 hapa. Tutaenda kwa Mickmash kama wanaume wa Joshua. Kwa njia, ni kupanda. Yeriko iko karibu futi 800 chini ya usawa wa bahari, hii iko juu ya futi 2500 juu ya usawa wa bahari. Kwa hivyo ulipata urefu wa futi 3300 na kisha wewe ni kama kupanda futi 1800 kwanza na kisha kuanza kuvuka jangwa. Kwa hivyo tulikuwa, nisemeje hivi, nilikuwa ndani kweli, sura nzuri sana. Wakati huo nilikuwa mwanariadha, nilicheza mpira wa vikapu kwa chuo kikuu na vitu vingine kama hivyo. Lakini nilikuwa katika hali ya juu. Tulikuwa tumezoea kutembea jangwani, kwa hivyo sote tulikuwa tumejaa maji yetu. Tulianza kupanda seti hii ya kwanza ya miamba kutoka kwenye Bonde hili la Ufa. Tulipanda seti ya kwanza ya miamba. Tunapoamka, joto huanza kuongezeka na inazidi kuwa moto na jangwa huanza kuongezeka hadi 110. Ghafla tunatembea kwenye jangwa hili na, kwa njia, unatembea kwenye bonde au unatembea kwenye ukingo? Daima unatembea kwenye ukingo. Tulifanya hivi tulipotoka Bethlehemu tulipotembea kwenye bonde, na kulikuwa na mtoto wa miaka 12, na huu ndio ukweli wa uaminifu, mtoto wa Kiarabu wa miaka 12 ameketi juu, tulikuwa chini karibu futi 300 kwenye korongo hili. Anaanza kuturushia mawe. Kwa hivyo tunaangalia chini na bam, bam! Miamba hii kwa hivyo tunaangalia juu, watoto huyu wakicheka kichwa chake, wakitupa mawe haya, miamba mikubwa ya kutosha kugonga kichwa chako. Wanaanguka futi 300 wanakugonga, unadhani nini? Una tatizo. Kwa hivyo hapa kuna

mtoto huyu anayechekeka na tatu Kubwa Wavulana wa Amerika, ametubandika chini. HE anachekeka miamba, Na, tunaondoka kukimbia kwa sababu hatukuweza kurudi kwake. Kuna miamba huko na kwa hivyo tuliondoka. Tulijifunza somo kutoka kwa hilo: hautembei kwenye mabonde. Unatembea kwenye matuta. Kwa hivyo sasa tunatembea kwenye matuta kuvuka jangwa. Unapotembea kwenye ukingo hiyo inamaanisha kuwa huwezi kuvuka, huwezi kuruka tu barabarani. Ghafla tunaanza kukosa maji. Unapoanza kukosa maji na ni digrii 110, 115, 120 ghafla unapungukiwa na maji mwilini. Nini kinatokea unapopungukiwa na maji mwilini? Nyinyi mnajua, kuna yeyote kati yenu aliyezimia na kabla tu ya kuzimia unaanza kuona nyota nyeupe na kila kitu kinaanza kuwa nyeupe kukufunga? Ghafla tunatembea jangwani na mambo yanaenda nyeupe sana na maono yanaendelea, yakifunga. Unatazama juu na unapotazama juu unaona kwamba kuna hizi wakosoaji hapo juu na urefu wa mabawa ya futi 6 zinazozunguka juu. Inageuka, labda unajua kwa nini wanazunguka juu. Kisha unatazama juu na ghafla kutoka siku na umri wangu, unakumbuka sinema ambayo uliona ulipokuwa mtoto inayoitwa "Ndege." Je, bado iko nje? Kitu hicho ni cha zamani! Kwa hivyo ninawaona ndege hawa. Kwa hivyo Dave anasema, "Lazima tu tuvuke mlima huu 394 na tunaandamana. Ndio, tumeishiwa na maji, na inazidi kuwa mbaya sana. Tunatembea juu ya mlima 394 tunapanda mlima huu, tunainuka na anasema, "Ikiwa tutavuka mlima, Michmash atakuwa upande wa pili na kisha tunaweza kushuka mjini na kwenda kuchukua kitu cha kunywa." Kwa hivyo tunaandamana juu ya mlima huu. Tunapanda juu ya mlima na tunakuja juu ya ukingo, anazungumza juu ya milkshakes, ilikuwa mbaya. Nilikuwa karibu tayari kumuua. Tunapanda juu ya mlima, tunakuja juu ya ukingo na hakuna Michmash. Alisoma ramani vibaya. Kisha tukamuua. Unapoangalia nje ni hisia ya kuchukiza. Je, nyinyi mna heshima kwa bahari? Hapa unainama juu ya bahari, hapana kwa umakini, unatazama nje ya bahari na unaona ni kubwa. Ikiwa ningepanda baharini, ningekuwa chembe na ingenimeza tu. Nilikuwa na heshima sawa kwa jangwa. HAVA umewahi kuwa katika muktadha wa jangwa unapotazama nje na kila mahali unaweza kuona ni jangwa tu mbali kama jicho linavyoweza kuona. Unahisi kama mwanadamu kama wewe ni mdogo sana. Ghafla unajua umepungukiwa na maji mwilini na unajua uko

kwenye shida na alisoma tu ramani hiyo ya kijinga vibaya halafu inamaanisha lazima ushuke kwenye bonde na kupanda mlima unaofuata na kutumaini kuwa Michmash iko upande wa pili. Tulishuka bonde, tukapanda mlima uliofuata, tukafika juu.

Tulipoingia Michmash na sisi ni nyekundu ya beet. Watu wote katika Michmash waliuliza, "Ulitoka wapi?" Tulitoka Yeriko. "Ah! Hauptii jangwani katika siku kama hizi. Kuna joto leo." Ndio, tunajua ni moto. Yeriko? "Unajua hakuna mtu anayetoka Yeriko. Haufanyi hivyo." Mwanadada huyo anatualika kwenye duka lake na anasema, "chochote unachotaka kunywa marafiki zangu, chochote unachotaka kunywa, bure, ni juu yangu." Kwa hivyo tulifikiri mtu hii ni nzuri, sikuwahi kuwa na Mwarabu afanye kitu cha bure kama hicho. Daima unapaswa kubadilishana. Jamaa huyu alisema bure. Sisi ni kama mashujaa wa mji. Watu hawa wote walikuja na ni kama Wamarekani hawa, unajua tunatoka jangwani. Hawakuambii hivyo basi unaanza kunywa vitu hivi. Ubongo wako umetengenezwa zaidi na maji. Sawa. Watu wengine wanaweza kusema hewa lakini zaidi maji. Kinachotokea ni wakati unapopungukiwa na maji mwilini, ubongo wako hupungua kwa sababu una maji mengi huko juu. Ndio sababu una shida sana kuona. Ubongo wako unaanguka na pia unapoingia kutoka kwenye cavity ya kichwa chako, unakuwa mbaya zaidi. Sina maumivu ya kichwa ya migraine. Sijawahi kufanya hivyo, lakini unapata maumivu ya kichwa ambayo ni yenye nguvu sana hivi kwamba inakaribia kukuondoa kwenye miguu yako. Inaumiza sana na huwezi kuona. Ni kwa sababu tu ubongo wako umeanguka kwenye cavity ya ubongo wako bado uko nje, ubongo wako unashtuka.

Kisha unaanza kupiga soda hii sawa? Hawakuambii kuwa kila wakati unapochukua vitu hivi mwili wako unashuka, umepungukiwa na maji mwilini na hauwezi kukubali maji kwa sababu unakunywa sana. Kwa hivyo kila kitu kinachoshuka, nadhani nini? Inarudi juu. Sasa hiyo ni kweli, ningesema hisia mbaya zaidi, kwa sababu unakufa kwa sababu unahitaji kitu cha kunywa. Kila kitu unachoweka chini kinarudi juu. Unaporudisha matumbo yako na unajiuliza, "nini kinaendelea hapa?" Ninahitaji tu kitu cha kunywa lakini siwezi kushikilia chochote. Kwa hivyo wakati huo huo tulipata safari ya bure, tulikuwa mashujaa wa mji, ilikuwa mbaya. Lakini hata hivyo, tunafika nyumbani na tunaishia kufanya maziwa ya joto

kwenye kijiko. Kijiko kwa wakati mmoja, unapaswa kurejesha maji polepole. Baadhi yenu labda mnajua zaidi juu ya hii kuliko mimi. Hatukujua tulichokuwa tukifanya, tulichojua ni kwamba hakuna hata mmoja wetu anayeweza kupata chochote cha kukaa chini. Kwa hivyo ilibidi uichukue kwa kweli, polepole sana ili mwili wako usiinuke. Kwa hivyo huu ndio uzoefu wangu na jangwa.

### **J. Jua Limesimama Tuli Gibeoni [42:30-44:32]**

Sasa unasema, "Kwa nini, Hildebrandt, unasimulia hadithi hizi zote za kijinga?" Kweli, nataka ufikirie juu ya wanaume wa Yoshua. Wanasafiri kutoka Yeriko hadi Gibeoni, ambayo ni kama maili nyingine 10 hapa. Usiku kucha wanaandamana. Nyinyi mnawahi kuvuta usiku kucha kuandamana maili 30-40 kupanda mlima karibu tofauti ya futi 3300 zaidi ya maili 20 na kuandamana kwako usiku kucha. Swali, uko tayari kupigana siku inayofuata? Tunazungumza mapigano ya mkono kwa mkono siku inayofuata. Huna Red Bull au Monster yoyote ya kunywa. Swali, Je, utakuwa tayari kupigana? Kisha Yoshua anaomba kwa ajili ya nini? Kisha Yoshua anaomba Kama wanapigana hapa, Joshua anasema, "Bwana, lazima tuwashinde hawa watu. Tupe kipindi kingine cha siku ya saa 24." Kuna yeyote kati yenu aliyevuta vipindi viwili vya masaa 24 kama hivyo? Sasa nataka kukuuliza juu ya jua limesimama. Hapo ndipo tunakoenda. Wanaandamana usiku kucha na kisha Joshua anauliza masaa mengine 24. Je, hiyo inaonekana kuwa na maana au hiyo inazua maswali zaidi? Kuna njia zingine za kuangalia jambo hilo la kurefusha siku ya masaa 24? Ninasema sina hakika inalingana na muktadha. Ikiwa ningekuwa Joshua ningekuwa nikiomba siku fupi kwa sababu tulitembea maili 30 tu. Kwa njia, ikiwa unaandamana usiku jangwani, shida ni nini? Je, unatoka jangwani usiku kama hivyo? Jibu ni, Hapana. Wanakuambia, kwa jinsi unavyojifunza hivi karibuni, unasikiliza mila? Wanapokuambia, Hautembea kwenye bonde, unatembea kwenye bonde? Kweli, tulipuuza hilo na tulikaribia kuangushwa vichwa vyetu. Walituambia hauendi huko usiku kwa sababu kinachotokea usiku huwezi kuhukumu vizuri na watu wametoka kwenye miamba. Na siku iliyofuata wanawakuta wamekufa kwenye korongo hizi. Hutembea usiku. Kwa njia, askari wetu wanapigana usiku kwa makusudi? Wanajeshi wetu wanapigana usiku kwa sababu tuna faida usiku kwa

sababu ya miwani hii ya usiku. Najua mwanangu alikuwa Afghanistan, huko Afghanistan na Iraq, wangetoka kwenye doria ya usiku kwa sababu tuna faida usiku kwa sababu ya miwani ya usiku. Ikiwa huna miwani hiyo ya usiku, una shida? Na kwa hivyo ndivyo wanasema.

### **K. Chaguzi za Jua Zilizosimama Tuli [44:33-52:54]**

Kwa hivyo hata hivyo na Joshua na kampeni hii ya kusini wakati huo. Sehemu ya Wagibeoni katika udanganyifu wao huvaa nguo hizi za zamani na wanaleta chakula cha zamani na ukungu, ngozi zao za divai zote zimepasuka na wanasema, "O, unajua tulichukua mkate huu safi kutoka kwenye oveni. Angalia sasa yote ni ukungu. Tunatoka mbali, kwa hivyo fanya mkataba nasi. Yoshua, fanya mkataba nasi." Wanafanya mkataba nao. Kisha wanaita: "tunahitaji msaada sasa ligi hii ya kusini Yerusalemu, Hebroni, Lakishi, miji hii mingine inatushambulia." Kwa hivyo Yoshua anaandamana na askari wake usiku kucha na katika sura ya 10 mstari wa 11 anaelezea wakati huo jua likiwa limesimama. Walipokimbia mbele ya Israeli, Israeli inaandamana usiku kucha inaamka huko na kushambulia kusaidia kulinda Gibeoni. Walipokuwa wakikimbia mbele za Israeli kwenye barabara ya kushuka kutoka Bet-Horon kwenda Azeka, "BWANA akawarushia mawe makubwa kutoka mbinguni, na wengi wao walikufa kutokana na mvua ya mawe kuliko waliouawa na panga za Waisraeli." Je, hiyo ina maana? "Zaidi yao waliuawa na mvua ya mawe kisha na panga za Israeli. Kwamba siku ambayo BWANA aliwapa Waamori kwa Israeli, Yoshua akamwambia BWANA mbele za Israeli:" Na hivi ndivyo asemavyo, "Ee Jua, simama tuli juu ya Gibeoni." Kwa hivyo jua lilisimama juu ya upeo mmoja wa macho"na mwezi, juu ya Bonde la Aijaloni," ambayo ni upeo mwingine. Kwa hivyo jua lisimame pale, mwezi umesimama huko. "Basi jua likasimama, na mwezi ukasimama, mpaka taifa likalipiza kisasi kwa maadui zake, kama ilivyoandikwa katika Kitabu cha Yashari." Je, yeyote kati yenu amesoma kitabu cha Yashari? Imepewa wiki ijayo. Kitabu cha Yashari kiko wapi? Je, ni sehemu ya Biblia? Kwa njia, je, Yoshua anataja kitabu cha Yashari? Hadithi hii, ikiwa unataka ufafanuzi juu ya hadithi hii angalia kitabu cha Yashar. Ambapo ni tKitabu cha Jashar? Hakuna Anajua. Kitabu cha Yashar kimepotea. Kwa njia, Biblia ina vitabu vingi ambavyo

vimepotea, kutoka zamani? Ilikuwa Biblia ni kitabu pekee kinachozunguka ulimwengu wa kale? Hapana, hapa anataja Kitabu cha Yashar ambacho kimepita muda mrefu. Hakuna mtu aliyeiona katika miaka elfu tatu iliyopita. Lakini inaonekana Yoshua alirekodi hadithi hii kutoka kwake. "Jua lilisimama katikati ya anga na kuchelewa kutua siku nzima. Hakujawahi kuwa na siku kama hiyo kabla au tangu wakati huo, siku ambayo Bwana alimsikiliza mtu." Hii ni taarifa ya kupendeza sana hapa. Kwa hivyo jua limesimama, hii inamaanisha nini? Watu wengine wanasema hii ni siku ya kutoweka kwa Joshua. Hiki ni kipindi cha saa 24 wakati jua lilisimama. Kwa njia, nakuuliza, je, jua linasimama tuli au dunia inazunguka? Jua linachomoza kwa sababu ya kuzunguka kwa dunia. Kwa hivyo, kwa kweli lazima uzuie dunia kuzunguka. Swali: Je, hiyo husababisha matatizo? Bahari zingeenda whosh. Kwa hivyo dunia inazunguka. Je, unaweza kufanya kuinama nyepesi? Angeweza kupiga nuru na kuifanya dunia ionekane kama jua limesimama. Kwa hivyo sijui Mungu alifanyaje lakini bado watu wengine wanasema, "Wanaweka hii kwenye kompyuta na kompyuta imegundua kuwa kuna masaa 24 yaliyokosekana. Shida yangu na kompyuta ni, unajua GIGO Kanuni ya kompyuta? Takataka ndani, takataka nje. Je, kompyuta zinakuambia unachoweka? Kwa hivyo ninachosema ni kuwa mwangalifu juu ya kutumia kompyuta kuthibitisha Biblia. Juu ya kusimama kwa jua bado kuwa mwangalifu kwenye suluhisho la kompyuta. Je, Joshua anataka saa 24 zaidi kwa askari wake kupigana? Nitakachokuambia ni kwamba nadhani askari wake wamechoka. Anaomba afuu na watu wengine wanapendekeza kwamba anachoomba ni neno ni kwamba "simama" pia inaweza kutafsiriwa kama "kunyamazishwa." Kwa hivyo anachouliza ni jua kunyamazishwa. Vikosi vyake vinapigwa na jua, jua ni kali huko, na jua linapiga chini na anasema, "Bwana, nyamazisha jua." Kwa njia, je, mawingu huingia na mawe ya mvua ya mawe, na je, mawingu hunyamazisha jua? Kwa hivyo watu wengine wanafikiri hii inachotaka ni kunyamazisha jua. Mawe ya mvua ya mawe wakati mawingu yanakuja kimya joto la jua. Mawe ya mvua ya mawe watoe Wakanaani nje na mambo yapoe. Hivi ndivyo Yoshua alivyoomba. Sasa, kwa njia, maandishi yanasema kweli hapa kwenye NIV kwamba jua linasimama. Kwa hivyo hii haifai. Ninataka kutoa jambo hili uwezekano wa 20% au chini. Au labda

karibu uwezekano wa 15%. Kuna mvulana anayeitwa John Walton. Anafundisha katika shule nyingine, sipendi kutaja jina, ni mahali panaitwa, nadhani inaitwa, iko Chicago. Ni mahali paitwapo Wheaton. John Walton anafundisha huko. Walton ni mtu mwendawazimu, ndiyo sababu ninampenda sana na anakuja na maoni ya kupendeza zaidi, ya kuvutia, yaliyotafitiwa vizuri ambayo ni ya ubunifu. Yeye ni msomi wa ajabu na ninampenda kwa sababu yeye ni mbunifu na kila aina ya mambo mengine. Lakini hata hivyo, John Walton alikuwa akichunguza maandishi ya zamani ya Babeli. Huu sio mzaha - maandishi ya ishara ya Babeli. Sasa maandishi ya ishara ya Babeli ni nini? Ishara ni wakati unaweka laana kwa mtu au kitu kama hicho. Ishara ni ishara mbaya. Je, nyinyi mliwahi kusikia kuhusu ishara mbaya na ishara nzuri? Kwa kweli, nyinyi mko karibu Salem kwa hivyo labda unajua juu ya hii--ishara mbaya na ishara nzuri. Anachopendekeza ni kwamba kinachoendelea na Yoshua ni kwamba Mungu aliweka jua hapa kwenye upeo mmoja wa macho, mwezi kwa upande mwingine ili Wakanaani waone hilo na kutambua kuwa hii ni ishara mbaya. Hii ni siku mbaya sana kupigana. Wakanaani wangeshtuka kwa sababu ya msimamo wa jua na mwezi na wangesoma kwamba kama miungu ilikuwa imesema dhidi yao na kwamba wamekaangwa kwa sababu miungu inasema kwamba ni ishara mbaya dhidi yao. Ufahamu wake unategemea maandishi haya ya alama. Kwa hivyo kile Yoshua anasema ni kuweka jua hapa na mwezi huko: "wape ishara mbaya ili wakimbie na watu wetu wapate nafuu." Kwa maneno mengine, vijana wetu hawatalazimika kwenda nje na kupigana. Kisha Mungu anawatoa nje na mvua ya mawe. Je, hii ina maana? Hii inaweza kuwa ishara, anasema jua juu ya Gibeoni, mwezi juu ya Aijaloni na anaweka hii kama ishara mbaya. Ninapenda sana pendekezo hili, linasikika nusu wazimu na labda ni lakini mimi pia. Kwa hivyo nataka tu kutoa risasi hii. Sisemi hivyo ndivyo ilivyo, Mimi'ninasema kwamba labda nitaenda na jua limesimama. Lakini napenda hii kwa sababu inaelezea mambo mengi juu ya askari wake kuwa wamechoka na kuomba misaada. Kwa hivyo tunaweza kutoa hii 5-10%? Nadhani hii ni tafsiri ya kuvutia. Nadhani inawezekana inategemea maandishi haya ya zamani ya ishara na anaweza kuwa kwenye kitu. Hana? La la la. Ninasema hii ya kwanza, hii ni ya kawaida, watu wengi wanashikilia. Hii ni 80%. Na ninataka kufanya hii karibu 15%. Nataka

kufanya hii karibu 10%. Nilifanya nini tu, 80, 20, 15... haijumuishi, inaongeza hadi zaidi ya 100. Ninakusumbua tu. Lakini ni tu, ninachojaribu kusema ni kwamba hii labda ni kiwango, na hii labda haiwezekani, lakini nadhani inavutia kwa sababu inaelezea mambo. Kusema kweli inaelezea mambo ambayo sijawahi kuelezea hapo awali na ndiyo sababu napenda pendekezo lake.

### **L. Nguvu ya Maombi** [52:55-54:08]

Tazama hii. Sura ya 10:14, "jua likasimama katikati ya anga na kuchelewesha kutua siku nzima. Hakujawahi kuwa na siku kama Ni" Ni nini cha kipekee kuhusu siku hii? "Hakujawahi kuwa na siku kama hii hapo awali au tangu wakati huo." Ni nini cha kipekee kuhusu siku hii? "Siku ambayo Bwana alimsikiliza mtu." Je, Yoshua aliomba na Mungu akaweka mbingu kulingana na sala ya Yoshua? Hii ni ya kushangaza na ninachojaribu kusema ni, mstari huu unatuambia nini? Je, maombi ni muhimu? Je, maombi hubadilisha mambo? Je, sala inaleta mabadiliko? Inasema siku hii imekuwa kama hakuna siku nyingine. Mungu alisikiliza sauti ya mtu na kuweka mbingu kulingana na Yoshuaombi la . Tunakaribia siku ya maombi, sala ni muhimu? Ndiyo! Unaweza kuzungumza na mwenyezi Mungu, Mungu anasikiliza. Alisikiliza sauti ya mtu. Hiyo ni ajabu. Kama nilivyosema, mimi 'Na watoto wanne. Watoto wangu hawanisikilizi. Mungu ananisikiliza, na hiyo ni ya kushangaza. Kwa hivyo ni jambo la kufikiria. Hii ni kifungu kikubwa.

### **M. Kitabu cha Yashar** [54:09-54:47]

Sasa vipi kuhusu kitabu cha Yashar? Inapatikana katika Yoshua 10:13, kitabu cha Yashar. Ninajaribu tu kusema kulikuwa na vitabu vingine katika ulimwengu wa zamani ambavyo vilikuwa vikizunguka, rekodi zingine za kihistoria. Yoshua Ananukuu kitabu cha Yashar inaonekana kwenye rekodi ya jua kusimama. Anasema, "nenda na uone maelezo ya chini hapa, kwenye kitabu hiki cha Yashar." Kitabu kimepotea, sio kitabu kilichoongozwa, Lakini inasema ukweli? Inavyoonekana, Joshua alisema kwamba kitabu hiki kilikuwa kikisema ukweli juu ya jinsi vita vilishuka. Lakini, je, vitabu vyote vinavyosema ukweli vinaongozwa na Mungu? Si lazima. Joshua anataja tu kitabu hiki na nadhani kinavutia.

### **N. Kampeni ya Kaskazini: Jabin Mfalme wa Hazor** [54:48-57:47]

Sasa, kampeni ya kaskazini, tuliona kampeni ya kusini, sasa kutakuwa na kampeni ya kaskazini. Waliwashinda wafalme watano wa kusini na sasa wataenda kaskazini na watakutana na mtu huyu, Jabin Mfalme wa Hazor. Watamshinda Jabin. Utaona Jabins kadhaa. Kuna kama Yabini 1, Yabini 2, Yabini 3, na Yabirin 4. Pengine kuna 20 Jabins katika safu juu huko Hazori na katika kitabu cha Waamuzi utamwona Jabin mwingine Mfalme wa Hazor. Hapa kuna ramani na nitaweka mduara karibu na Hazor. Kwa njia, hii ni nini? Bahari ya Galilaya. Kuna mtu yeyote anayeweza kuona, hiyo inaonekana kama kinubi kidogo? Je, inaonekana kama kinubi kidogo? Kwa kweli wanaiita Ziwa Kinneret. Kinneret kwa Kiebrania inamaanisha "kinubi." Kwa hivyo wanaiita Ziwa Kinneret--kinubi. Baadaye ilijulikana kama Bahari ya Galilaya au Bahari ya Tiberia. Tiberia je, hilo ni jina la Kirumi? Mbaya. Sawa ni nani anayebarizi kwenye Bahari ya Galilaya? Ikiwa uko katika Biblia na hujui jibu ni nini, unatoa jina gani? Yesu. Kwa hivyo kumbuka, Yesu ananing'inia uvuvi katika Bahari ya Galilaya, dhoruba katika Bahari ya Galilaya, kulisha watu kwa Bahari ya Galilaya. Mahubiri juu ya Mlima iko kando ya Bahari ya Galilaya, hapa labda. Hivyo Yesu iko kwenye Bahari ya Galilaya. Sasa Hazor ni kidogo, sijui, maili 5 au 6 hapa. Hazor ndio tovuti kubwa zaidi ya akiolojia katika Israeli yote. Ni karibu ekari 250 nadhani. Je, hiyo ni ardhi nyingi, ekari 250? Hiyo ni kubwa. Namaanisha kwa viwango vya Amerika, sio kubwa. Tuna mashamba haya ya matunda ya ekari elfu sasa na vitu kama hivyo lakini ekari 250 kwa jiji kama hilo, katika ulimwengu wa zamani ni kubwa. Yeriko ilikuwa kubwa kiasi gani? Nilisema kutoka hapa hadi Njia [takriban yadi 400]. Yeriko unaandamana mara 7. Hazor, ekari 250. Ni kubwa zaidi kuliko Yeriko (takriban ekari 11). Kwa hivyo watakuwa na magari ya chuma hapa. Jamaa huko Hazori, Yabini, anachukua gari lake na kuja hapa na watapigana wapi? Watapigana hapa. Kuna bonde kubwa lililo wazi ambapo magari yatakimbia vizuri. Bonde hilo linaitwa bonde la *Har Megido*. Bonde la *har*, *har* inamaanisha "kilima cha Megido." Bonde la *Har Megido* unasema hivyo haraka sana kwa Kiingereza na unapata bonde la Har-Magedoni, *Har Megiddo*, bonde la Har-Magedoni. Hapa ambapo Har-Magedoni iko hapa. Sasa tutaangalia hii kwa karibu zaidi baadaye. Hili ni bonde la Har-Magedoni. Megido yuko hapa. Kwa hivyo hapa ndipo

wanaposhuka kufanya vita. Joshua anapanda, je, anashinda? Joshua hushinda kila wakati, sio kila wakati. Lakini anawashinda. Wanakwenda Hazori, wanauchoma mji, Yoshua anamshusha Hazori. Hazor ni jiji kubwa kaskazini.

## **O. 2 Matatizo: Kushindwa kwa Ai** [57:48-59:17]

Kwa hivyo walifanya kusini, walifanya kaskazini, na sasa nini? Una matatizo mawili. Joshua atakabiliwa na matatizo mawili. Haya ni matatizo makubwa. Ataenda Ai. Ai ni mji mdogo, Yoshua atakuwa hapa chini karibu na eneo la Gilgali-Yeriko, chini ya korongo hapa. Ai itapatikana hapo hapo. Atapanda, kupigana na Ai, lakini nini kitatokea? Anatuma wapelelezi wake huko juu na wapelelezi wanasema, "Mji wa Ai, wana wanaume 200-300 tu huko juu, hii sio jambo kubwa. Usichukue jeshi lote la Israeli huko juu Yoshua, tuma tu watu elfu kadhaa na tutamlipua Ai. Hakuna shida kuna wanaume 200-300 tu huko juu. Tupe wanaume 2,000 na tutachukua urahisi." Je, umeona kiburi hapo? Nani anashinda vita? Tunashinda vita, tuko wazuri vya kutosha, tumedhibiti hili. Wanatuma wanaume wao 2000-3000 hadi Ai na nadhani nini kitatokea? Wanapata hasara yao ya kwanza. Je, kuna yeyote kati yenu aliyecheza michezo? Unaingia kwenye msimu wako na una hasara yako ya kwanza? Je, hasara ya kwanza ni muuaji? Inachukua tu upepo kutoka kwa timu. Unajua una akili, utatoka huko na kuwalipua na kisha utafanya hasara yako ya kwanza, ni mbaya. Kwa hivyo hata hivyo, wanapanda, wanapata hasara yao ya kwanza kutoka kwa Ai, mji mdogo ambao unapunguaats wao. Ai ni ndogo sana, unapoenda Ai unaweza kuhusu kutupa jiwe juu juu yake, ni ndogo sana. Namaanisha, ninazungumza quad, ninazungumza chini ya quad. Ni mji mdogo, mdogo, mdogo sana, Ai ingawa hatuna uhakika ni wapi hasa. Kuna mjadala mkubwa juu ya eneo lake halisi.

## **Dhambi ya P. Akani** [59:18-66:14]

Tatizo lilikuwa nini? Akani alitenda dhambi. Akani alitenda dhambi na kulikuwa na dhambi kambini. Unamkumbuka Akan? Aliingia Yeriko na kuiba dhahabu na akaiba vazi la Babeli, a Vazi la Babeli. Vazi la Babeli na dhahabu, na alifanya nini? Aliipeleka kwenye hema lake na alifanya nini? Aliizika chini ya hema lake na kuificha. Ni nini kingetokea kwa vitu vyote kutoka Yeriko? Vitu vyote kutoka Yeriko vilikuwa *Hapa*, Ni ilipaswa kujitolea kwa Bwana. Yote yalipaswa kuchomwa

moto kwa Bwana. Utajiri wa Yeriko, dhahabu na fedha, ulipaswa kupelekwa kwenye hazina za Bwana. Yeriko ilikuwa ya kwanza ya Israeli nini? Ulikuwa ushindi wao wa kwanza katika nchi na Mungu akasema, "kutoka kwa ushindi wako wa kwanza, ninapata nyara zote." Ushindi wa kwanza ulikuwa Yeriko, ndiyo sababu Yeriko ilikuwa maalum sana. Ulikuwa ushindi wa kwanza katika nchi ya ahadi na Mungu anasema Yeriko ni yangu, jambo lote linanijia. Akani aliiba baadhi ya bidhaa na kwa hivyo kuna dhambi kambini. Mungu anajua kuna dhambi huko. Wanakwenda kupigana na Ai. Mungu anasema siko pamoja nawe tena, uko peke yako. Kwa hivyo unapoteza. Sasa angalia, walipiga kura ili kujua ni nani aliyefanya hivyo. Wanarudi na kusema, "Mungu, nini kinaendelea hapa?" Maoni ya Joshua yanavutia sana.

Acha nifanye kazi na jambo hili na Akan. Wanapiga kura na kura ikamwangukia Akan. Akani anasema, "Sawa, niliiba vazi, niliiba dhahabu, na nikatenda dhambi." Wanamuua Akani lakini pia wanaua familia ya Akani. Tena kama Wamarekani tunafanya kila kitu kama watu binafsi. Sisi ni watu binafsi na kila kitu kinafanywa kibinafsi. Watu wengine wanajaribu kupunguza hilo, kwa nini familia iliuawa kwa kusema familia ilijua kuwa alikuwa amezika vitu hivi vilivyoibiwa ardhini. Kwa hivyo familia iliwajibika kwa sehemu kwa sababu hawakumwambia mtu yeyote. Watu hawa wengine walipanda na kuuawa kwa hili. Kwa hivyo familia ilikuwa na hatia kwa sababu walijua kile baba yao alikuwa amefanya. Hiyo ni sehemu yake.

Njia nyingine ya kuangalia hii ni kupitia lenzi ya utu wa ushirika. Katika utamaduni wa Amerika kila mtu ni mtu binafsi. Ninafanya, kila kitu ni mimi na kujizingatia. Katika tamaduni zingine, ni's sana "Sisi" Utamaduni. Unaangalia vitengo, katika tamaduni zingine sio watu binafsi, vitengo katika tamaduni zingine ni vikundi vya familia, au koo au makabila. Kwa hivyo hii inaitwa: utu wa ushirika. Hapo's a aina ya ushirika kwake. Ni Sana Kigeni kwa mawazo yetu kama Wamarekani Lakini Ni muhimu sana ikiwa wewe'Tena Kwenda kuelewa tamaduni zingine Ambao jione kama kikundi. Kwa hivyo 's ikiwezekana Nini Inaendelea hapa. Kuzungumza tu juu ya Akani kupigwa mawe na Familia inasaidia Kuona Familia kama kitengo. Sasa hiyo's sio kusema, angalia nini I'm kusema kuna's uhusiano kati ya ubinafsi na ushirika. Nini mimi Unataka kufanya ni aina ya kurudisha nyuma

ubinafsi na kusema kwamba kuna's ushirika unaohusika katika hili. Sasa hiyo haifanyi hivyo't maana kila wakati na Katika Kila hali ni's daima ushirika. Nini mimi'm kusema ni hivyo's sio kila wakati kwa njia moja au nyingine lakini kama Wamarekani tunavyofanya hata tuna dhana ya ushirika. Hiyo ni Kile I'm kujaribu kufanya kazi na. Ingawa kama Wamarekani tuna dhana ya ushirika? Did Sehemu ya Wamarekani wanapigana na Wajerumani katika Vita vya Kidunia 2? Na kwa hivyo, tunataja hii kama aina ya kikundi. Kwa hivyo hii ni mtu binafsi dhidi ya ushirika. Hiyo ni Sio kusema's daima kwa njia moja au nyingine. Lakini lazima Fanya kazi kati ya hao wawili.

Nadhani moja ya shida zingine Wakati wao ilienda kinyume Ai ilikuwa dhana hii ya mazoea. Wao walidhani kwamba Mungu alikuwa upande wao Na kwamba Mungu alikuwa anatabirika. Mungu yuko upande wetu kila wakati. Sisi 're watu wa Kiyahudi. Sisi 'Tena Sehemu ya watu waliochaguliwa. Mungu yuko upande wetu kila wakati. Yeye's daima dhidi ya Wakanaani. Kwa hiyo Mungu anakuwa wa kutabirika. Hili likawa tatizo la kweli. Badala Kutambua kila hali ni chaguo la mtu binafsi na kwa hivyo kukabidhi kila chaguo la mtu binafsi kwa Mungu badala yake walisema, "Oh, ndio, bila shaka." Tyake ni dhana kwamba Mungu yuko pamoja nasi. Umewahi kuwa katika makanisa ambayo yana dhana hii kwamba Mungu yuko pamoja nasi katika kanisa hili. Daima wanadhani kwamba Mungu yuko pamoja nao na kinyume na wengine. Mimi Fikiria wewe'lazima uwe mwangalifu sana juu ya dhana hii kwamba Mungu yuko pamoja nasi. Kwa kutumia hiyo katika kesi hii walikwenda kupigana na Ai na Mungu hakuwa pamoja nao. Kwa nini hakuwa pamoja nao? Kwa sababu walikuwa na dhambi kambini. Walikuwa na dhambi kambini Na kwa hivyo Mungu anasema, "No." Nini's ya kuvutia watu kutenda dhambi Na kisha Yoshua anamlaumu Mungu. Yoshua anasema, "Ee Mungu, kwa nini tuliwahi kuvuka Mto Yordani? Natamani tungekuwa't kuja kwenye Sehemu ya Mto Yordani." Nani alisema kitu kama hicho kwa njia? Natamani tungefanya hivyo't kuja kwenye Sehemu ya Mto Yordani ambao tulikaa upande wa pili. Sio't hivyo hasa Waisraeli Alisema walipotoka Misri? Tunataka kurudi Misri ambako kulikuwa na vitunguu, tikiti, Chakula, aMaji ya nd. Joshua anasema vivyo hivyo kitu na Tatizo ni, je, Sehemu ya

dhambi ya Moja mtu kuathiri jamii nzima?

Umewahi kuona hilo likitokea? Acha nitumie Kielelezo cha mchungaji. Nilikuwa na rafiki wa mchungaji ambaye kwa kweli alikuwa mmoja wa wanafunzi wangu. Nilimfundisha kitabu cha Zaburi na alikuwa mchungaji wangu kisha miaka baadaye. Alikuwa mtu mzuri sana. Alikuwa na watoto watano. Yeye aliingia katika hali ya maelewano na kufanya uasherati na mtu kanisani. MimiHiyo ni shida? Kwa hivyo sasa amekamatwa na Wanawake huyu wengine, yeye's ana watoto watano na mke. Je, hiyo iliathiri kanisa zima? Kwa hivyo mimi 'm kusema ni je, dhambi inaathiri ushirika? Hapa Akani alifanya dhambi na iliathiri Sehemu ya Kampuni Kikundi. Dhambi ya mtu mmoja huathiri wengine. Ndivyo ilivyo Hii tu Sehemu ya Dhambi ya Akani? YOU'kuwa lazima ujue hilo. Nisemeje, we'Sio tu marumaru za kibinafsi zinazopitia maisha. Sisi 'kuunganishwa tena kwa kila mmoja na dhambi ya mtu mmoja huathiri na kuathiri kikundi. Je, dhambi za wazazi wako zinakuathiri? Je, wewe'Re dhambi huathiri wazazi wako? Kwa hivyo kuna uhusiano huu na kurudi kati ya Sehemu ya mtu binafsi na Sehemu ya jamii na bado tunapata hiyo hata leo.

**Swali. Udanganyifu wa Gibeoni** [66:15-68:25]

Sasa Kuna Gibeoni Udanganyifu. Hapa's hali ya pili ambayo ilikuwa shida. Ai ilikuwa moja ya shida kubwa. Ya pili ilikuwa shida ya hali hiyo Na Gibeoni. Gibeoni ilikuwa na ujanja huu kwamba walitoka mbali sana. Walivaa nguo za zamani, walivaa viatu ambavyo vilikuwa vimechoka, chakula chao chote kilikuwa na ukungu. Walikuja kwa Uyahudi Na Walisema tunataka kufanya mkataba na nyinyi. Israeli walidhani kwamba walikuwa kutoka mbali sana, wakati walikuwa kweli kutoka Ambapo? Walikuwa kituo cha kufa katikati ya Israeli. Kwa hivyo hii ndio mimi toka katika hili. Kuwa mwangalifu kuhusu hakuna-brainers. Kwa maneno mengine, wewe dono'tunapaswa kumwomba Mungu Kwa sababu jibu ni dhahiri sana kwamba huna lazima kuuliza. Kisha sura ya 9 mstari wa 14 hapa's inasema nini, ni's maoni ya kuvutia. "Wanaume wa Uyahudi sampuli za vifungu vyao lakini hawakumuuliza Bwana." Walichukua sampuli za vifungu vyao Na waliona kwamba wote walikuwa na ukungu na wazee, lakini hawakumuuliza Bwana. Wakati hawakumuuliza Bwana, walifanya kosa kubwa. Walifanya mkataba na Wagebioni.

Hawakufanya hivyo't muulize Mungu kuhusu hilo. Kitu Hiyo ilionekana wazi sana ikawa shida kubwa sana kwao. Kwa hivyo I'm kusema ni unahitaji kumwamini Mungu katika Upekee ya kila wakati na katika kila uamuzi. Kuna yeyote kati yenu aliyefanya maamuzi ambayo kwa kweli yangukuwa janga kamili na yaligeuka kuwa moja ya mambo bora ambayo ina ilitokea kwako? Umewahi kufanya uamuzi ambapo ulifikiri ni dhahiri nini cha kufanya na Ulipoingia katika hali hiyo iligeuka kuwa mbaya sana? WKofia I'm kusema ni sisi don't kujua siku zijazo. Tunatoa't kujua Wakati Kitu Kwamba inaonekana nzuri sana inaweza kugeuka kuwa kitu kibaya zaidi ulimwenguni. Kitu Hiyo inaonekana mbaya inaweza kugeuka kuwa nzuri. Sisi kumtegemea Mungu kwa sababu Sisi Don't kujua siku zijazo. Kila uamuzi unahitaji kuwekwa hivyo. Wagebioni, walifanya mkataba na Israeli. Israeli iliwapanya wakanga mbao na wabebaji wa maji. Basi wakasema, Sawa, Tulifanya Kosa hapa lakini nyinyi kuwa na lazima ututumikie sasa. Kwa hivyo Wagebioni walipitishwa katika Israeli kama watema kuni na wabeba maji. Wakawa watumishi wa aina ya Israeli, wakikata kuni zao na kubeba maji yao.

### **R. Mgawanyiko wa Ardhi [68:26-73:07]**

Sasa, tuna nimesalia kama dakika kumi na mbili Na Sisi'kuwa lazima ufanye mgawanyiko huu wa ardhi. MimiItabidi Piga tu hii haraka. Na hapo's makabila manne Ninakutaka Kujua. Kuna miji sita unayotaka kujua. Now, Kwa njia, unapata wapi ramani hizi? Ramani hizi zote ziko kwenye PowerPoints. Pakua. Kwa hivyo haya kimsingi ni makabila manne na miji sita Na Kisha Mimi Tu Unataka kupitia kwao. FYa kwanza, unaona Bahari ya Chumvi, Bahari ya Chumvi? Chora a mstari kutoka juu ya Bahari ya Chumvi na unapiga jiji gani hapa, moja kwa moja kutoka juu yake? Yerusalemu. Sawa hiyo's jinsi unavyoweza Picha Yerusalemu. Kaskazini mwa Yerusalemu ni kabila gani? Benyamini. Kwa nini Benjamin ni muhimu? Ambao itakuja kutoka kwa Benyamini? Mfalme Sauli. Mfalme wa kwanza wa Israeli anatoka Benyamini. Kwa hivyo Yerusalemu iko kwenye mpaka magharibi mwa juu ya Bahari ya Chumvi. Benyamini's upande wa kaskazini.

Kabila hili ni Benyamini. Ni kabila gani lililo kusini? Yuda. Kwa nini Yuda ni muhimu? Nani'kutoka Yuda? Daudi. Kwa hivyo Daudi's kutoka hapa chini, Sauli's

kutoka hapa juu Katika Benyamini. Kwa hivyo'ni uhusiano wa Yuda na Benyamini? Yuda iko kusini, Benyamini ameketi juu yake. Yerusalemu ni Kwenye mpaka kati ya hizo mbili, kaskazini na kusini.

Acha niruke tu kwenye ramani nyingine hapa. Hapo's Yeriko, kwa kadiri miji inavyokwenda unaona Yeriko's kaskazini mwa Bahari ya Chumvi kidogo tu. Mji mwingine ni Gibeoni. Je, unaona Gibeoni kaskazini mwa Yerusalemu kidogo upande wa magharibi? Kwa hivyo wewe'na kupata Yeriko Na Gibeoni. Gibeoni's mji Ya Wagebioni. Na kisha mwishowe, Yerusalemu na Yerusalemu 's hapa. Nataka tu uzoe miji hii mikubwa nchini Israeli? Yerusalemu, Yeriko, Gibeoni, hii ni miji mikubwa. Wewe pia Wajue hawa wawili Kikabila maeneo ni Yuda na Benyamini. Hapa's kabila la Yuda. Unaona Sehemu ya Bahari ya Chumvi hapa na Yuda iko wapi? Yuda yuko karibu kabisa na Sehemu ya Bahari ya Chumvi. Hivyo Ni Mistari Juu na Sehemu ya Bahari ya Chumvi kwenye Sehemu ya Mashariki. Hili ni kabila la Yuda magharibi mwa Bahari ya Chumvi.

Juu katika kaskazini hapa's ambapo Yerusalemu iko kando ya kichwa cha Bahari ya Chumvi karibu maili 20 au zaidi. Kile's kusini mwa Yerusalemu? Mji wa Bethlehemu. *Bet-Lehem*, *Bet* Ina maana "Nyumba Ya," *Lehem* Ina maana "Mkate," Nyumba ya mkate Bethlehemu. Who's kutoka Bethlehemu? Don't nipe Yesu wakati huu. Ambao'kutoka Bethlehemu? Daudi. Daudi's mji wa nyumbani uko ndani Bethlehemu. Yesu atazaliwa Bethlehemu kulingana na Mika 5.2. Daudi'kutoka Bethlehemu. Daudi atateka Yerusalemu, Na kwa kweli. Kisha Hebroni iko hapa chini. Yeye's malkia wa kusini. Hii ni kama Atlanta. Hebroni ni kama Atlanta, Malkia wa Kusini. Hebroni ilikuwa mahali ambapo Ibrahimu Kuzikwa Sara. Kumbuka yote hayo Na Ibrahimu aliye Hebroni. Halafu kuna jiji moja tu zaidi na kisha mimi nadhani tumeizunguka na hiyo ni Beersheba (inaonekana kama Beer-sheva). Beersheba iko hapa chini. Inasema *Bia*. Kuna mtu yeyote aliyewahi kusikia ikisemwa kama Beer-sheba? Beersheba, hiyo's wakati Mimi alikuwa mdogo, kwamba's jinsi ilivyotamkwa. Beersheba. *Bia* Ina maana "vizuri ya," *Sheva* Ina maana "Saba." Kwa hivyo inamaanisha visima saba. Kwa hivyo Beersheba ni mpaka wa kusini wa Israeli. Kwa hivyo jiji hili hapa chini ni la kusini kabisa Elekeza ndani Uyahudi.

Beersheba's kwa Kusini katika Negev.

Na kwa kweli, Unaona Kwamba Hizi zinajipanga kwenye njia? Hii ni njia kuu inayopitia kaskazini na Kusini. Kuna Njia kuu ya ridge huko. Na Kwa hivyo kuna's Yerusalemu, Bethlehemu, hadi Hebroni, Na hapa chini huko's barabara Kwamba Inaendesha kama Njia ya 1A huko Wenham.

Kwa hivyo, sasa, kaskazini mwa Benjamin ni Sehemu ya kabila la Efraimu. Efraimu ni kama Yuda katika Sehemu ya Kusini. Efraimu Ni Katika Sehemu ya Kaskazini. Ni's Sehemu ya kabila kuu. Hii ndio mpangilio ambao labda unahitaji kujifunza sawa? Ya Yuda Karibu na Bahari ya Chumvi Benyamini Ni juu ya Yuda, Efraimu Ni juu ya Benjamin. Je, hiyo ina maana?

Sasa, iko wapi kabila la Dani. Dan yuko hapa, lakini ni nani's nje hapa kando ya pwani? Wafilisti. Wafilisti wanawafanyia nini Wayahudi? Waue. Kwa hivyo Dan aliamia kwenye kaskazini, sehemu ya kaskazini zaidi. Kabila la Dani ambalo lilikuwa hapa linaanguka. Kabila linaanguka katika mji mmoja. Hiyo inakuwa jiji la kaskazini zaidi. Kabila la Dani linahamia kaskazini kwa sababu hawana 't wanataka kupigwa na Wafilisti.

### **S. Vita** [73:08-76:12]

Sasa, sisi Tutapiga kelele kupitia hii. Majadiliano haya yanayofuata itahusiana na vita. Hii inapaswa kwenda haraka. Mimi Jua kuna mambo mengi ambayo yanaweza kujadiliwa kwa siku na hii lakini... We alizungumza juu ya Vita Vitakatifu au *Hapa*. *Hapa* Maana "kujitolea kwa Sehemu ya Bwana" kuharibiwa, kuchomwa moto kwa Bwana, kujitolea kwa Sehemu ya Bwana. Hiki ndicho kinachotokea. Sehemu ya *Hapa*, uharibifu, wanaume Na wanawake, watoto Na Wanyama ni kile kilichotokea katika Yeriko. Waisraeli waliambiwa wawape nafasi ya amani. Walipaswa kuja mjini na sema, nyinyi mnaweza kuwasilisha kwetu, Na Tulishinda't kukuangamiza. Una amani. Kimsingi, swali ni kwa watu wengi, na hii ni ngumu sana KituJinsi Inaweza Mungu kuharibu hizi Miji wakati wanaume, wanawake, Na watoto, hata Sehemu ya wanyama huuawa. I'Sina uhakika kwamba I'Nimepata majibu kwa wote Ya hii lakini moja ya kanuni ni kwamba Mungu anahukumu nchi ya Kanaani. Kwa Miaka 400 Mungu anasema aliruhusu kuingiausawa wa Waamori waliendelea

kuinuka Na Mungu aliwaokoa kwa miaka 400. Baada kwamba miaka 400 basi Mungu anatuma Israeli kuwaangamiza. Kwa hivyo, Israeli inakuwa chombo cha Mungu kuharibu utamaduni huu kwa sababu utamaduni huu ulikuwa mbaya sana. Mungu anasema ni's a Hukumu. Kwa maneno mengine, Israeli ni kuingia huko kuharibu utamaduni huu kama hukumu juu ya Waamori kwa sababu ya dhambi zao. Ili's namba moja. Hii sio't tu Uyahudi kupigana vita na mtu. Hapana, hii ni Israeli Inatekeleza Mungu's Hukumu juu yao.

Jambo la pili linalokuja hapa ni Matokeo ya kuwaacha katika ardhi. Ikiwa Israeli kushoto Wakanaani katika nchi hiyo, Wakanaani wangewafanyia nini Waisraeli? Wangewafanya waabudu miungu yao ya kipagani. Hiyo's kweli kile kilichotokea. Israeli haikufanya hivyo't kuwaangamiza wote katika nchi na baadhi ya wale watu wa Kanaani kisha walifundisha Uyahudi Yao ibada ya sanamu ambayo Israeli ingehukumiwa baadaye Kwenye. Kwa hivyo Mungu alisema, "Wwaondoe kwa sababu La unataka wachafue nyinyi na kuwafundisha ibada ya sanamu." Israeli haikufanya hivyo kwa hivyo hii ni shida. Kwa hivyo hii ni sababu ya pili ya kuangamizwa kabisa, so kwamba hakuna hata mmoja wao atakayefundisha Uyahudi Kuhusu Yao Miungu.

Kwa njia, hatimaye inakuja kwa hili. Nani ana haki ya maisha na kifo? Mimi tembea nje na kuanguka amekufa mbele ya Maktaba au Kitu Hivyo. Mungu ana haki ya kuishi Na Kifo Na wewe tu kuwa na Lazima kukubali kwa wakati fulani Pointi. Una Lazima tu kurudi nyuma. Sisi wanadamu tuna't kuwa na simu hiyo.

Hii *Hapa* haikufanywa mara chache. Ilifanywa huko Yeriko, Ai, na Hazori. Labda sehemu nyingine moja au mbili lakini haikufanywa mara chache nchini Israeli. Kwa hivyo una lazima uwe mwangalifu. Sasa, wengine Watu Fikiria *Hapa* ilifanyika, Uyahudi *Hapa-Ed* kila kitu na kuharibu kila kitu. Hapana, kwa kweli ilikuwa sehemu tatu tu na kwa hivyo unapaswa kuwa mwangalifu kukuza Ni nyingi sana.

### **T. 3 Maoni ya vita: Kutokuwa na upinzani [76:13-81:07]**

Sasa, nataka kugonga ijayo, vita ni nzuri kwa nini? Mimi unataka kuzungumza juu ya lini ingekuwa Umewahi kufikiria juu ya Ni Vita Kama Halali? Je, vita ni halali? Ungekuwa tayari nini kufa kwa ajili yake? Kisha swali lingine, ungekuwa

tayari kuua kwa nini? Je, kweli unaweza kumuua mtu? Kwa msingi gani unaweza kumuua mtu na unajisikiaje juu ya vita? CWasomi wanaamua maswali haya? Kawaida katika mazingira ya kitaaluma ni watu ambao wanaidhinisha vita au hawakubali? Kawaida husukuma Amani? Wasomi, ni wao kawaida mabepari au wanajamaa? Umoja wa MataifaIversity niliyoenda Alikuwa wengi wa wanajamaa. Kwa hivyo I'm kusema ni kwamba nadhani mambo haya ni magumu sana.

Wacha nipige hizi haraka. Yesu alisema nini? Ni nini nafasi isiyo ya upinzani? Msimamo wa kutokuwa na upinzani unasema kimsingi hii: Unaingia jeshini kama daktari au kasisi. Nilishinda't kuchukua bunduki ili kumuumiza mtu lakini Mimi ataingia kama daktari au kasisi kuponya. Kwa hivyo wanajiunga na jeshi kama daktari au kasisi. Kulingana na kauli hii, Yesu alisema, geuza shavu lingine. Ikiwa mtu anakupiga kofi kwenye shavu moja, geuza lingine. Petro alichukua upanga na kile kilichotokea? Yeye aliondoa mtu huyo's sikio. Yesu alisema nini? Je, Yesu alimkemea Petro kwa kumvua mtu huyo'sikio? Na kwa kweli Yesu alifanya nini kwa Kwamba Guy'sikio? Aliiweka tena. Yesu alisema kufanya nini? Je, unachukia adui zako au unawapenda adui zako? Taarifa ya kuvutia sana Sarah. Mpende jirani yako. Ikiwa unampenda jirani yako kama wewe mwenyewe, utakuwa unamuua jirani yako? Kwa hivyo unafanyaje kazi na hii? THapa kuna mistari inayounga mkono aina hii ya njia kwa kutumia mgawanyiko wa kanisa na Hali. Yesu alisema, "ikiwa yangu Ufalme wangekuwa wa ulimwengu huu, watumishi wangu wangepigana." Nini maana ya taarifa hii? Ufalme wangu, Je, ni wa ulimwengu huu? La Ni's sio. Kwa hivyo watumishi wangu walishinda't mapigano. Wengi wa Wakristo wa kwanza alikufa bila kujitetea dhidi ya Milki ya Kirumi. Hivyo Yesu alisema aina hizi za vitu. Kristo anakufa Na Huu ni mfano kwa wengine. Yeye haitoi't kutetea Mwenyewe. Yeye hufa bila kujitetea.

Hii ni Isiyo ya -Upinzani msimamo sasa, ninachotaka kufanya ni kukuonyesha Sehemu ya upande mwingine, na kisha sisi'Nitaiita siku. Uwili. Tunaweza kusema sisi're ya Mungu'Ufalme wa s Na Sisi'si wa Ufalme wa ulimwengu huu? Je, wengi wetu tunaishi katika ulimwengu huu? Je, tunakula? Je, tunafanya mambo mengine katika ulimwengu huu? Kwa hivyo tuna uraia wa nchi mbili? Je, mimi kuwa na

majukumu ya Amerika? Je, mimi kuwa na majukumu ya Amerika? Pamoja na kuwa Mkristo mimi ni pia Marekani? Majukumu yangu kama Mmarekani ni yapi?

Hapa's kifungu kingine Yesu alisema, "Sikuja kuleta amani, Mimi alikuja kuleta upanga." Yesu alisema Katika Luka sura ya 22, "Sikuja kuleta amani, bali upanga." Wkofia ilifanya Yesu maana hapo? Je, Yesu alimaanisha sisi Wanapaswa Chukua upanga Na Enda kuifuata? Hapana, kifungu hiki kimechukuliwa nje ya muktadha. Yesu alisema, "Sikuja kuleta amani, lakini Sehemu ya Upanga." Kwa maneno mengine, Ni Sehemu ya Upanga utatumika kwako Wanafunzi? Ilikuwa Sio kwamba wanafunzi walipaswa kutumia upanga, lakini upanga ungetumika juu yao. Je, wanafunzi wengi walikufa kifo cha vurugu? Kwa hivyo Yesu, anaposema hivyo. Basi vipi ikiwa utaona mtu akibakwa? Je, kweli unaweza kumuumiza mtu aliyekuwa akimbaka mtu huyo? Sasa, wewe ni kufanya vurugu kwa Kwamba mtu lakini mtu huyo anawafanyia vurugu. Je, unasimama tu na kusema, "Bwana, mimi'm a mwangalifu mpinzani na Mimi Don't wanataka kukuumiza. Nitawaambia polisi juu yako kwa hivyo ni bora ufanye hivi haraka." Au ungeenda kumshambulia mtu huyo na kuzima taa zake? Kwa hivyo mimi 'm Akisema ni, wakati nchi moja's kufanya kitu kwa mwingine, nini kingetokea ikiwa Amerika hakuwa na Kujihusisha Dhidi Hitler? Je, inawezekana kwamba Hitler angekuwa akitawala Ulaya yote kwa sasa? Kwa hivyo ni aina gani ya vita kutokuwa na upinzani lazima uone, na ni nini Baadhi ya maswali haya? Hatukufanya hivyo't kuzungumza juu ya wapiganaji wa amani, Na hatukufanya hivyo't kuzungumza juu ya vita tu. Afadhali tuondoke Hapa. Sawa wacha's nenda. Tukutane Alhamisi.

Huyu ni Dk. Ted Hildebrandt katika Agano lake la Kale, Kozi ya Historia, Fasihi, na Theolojia. Hotuba namba 19 juu ya kitabu cha Yoshua: kuta za Yeriko, shida huko Ai, na mkataba uliofanywa na Wagebioni pamoja na dhana ya vita na *Hapa* katika kitabu cha Yoshua.